DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstv ovo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozir. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 51 (353) Leto VII

NOVO MESTO, 20. DECEMBRA 1956

Urejuje uredniški odbor ... one Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33 Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

UDIJSKA K
RANA JARC
VO MESTO

NA STRAŽI MIRU IN SOCIALIZMA

1941 1956

Petnajst let obstoja JLA v zgodovini ni dolga doba — vendar je po pomenu in vlogi, ki jo je naša vojska odigrala v tem času, tako pomembna, da se po njenih uspehih z ozirom na njen specifični nastanek, razvoj in obseg skoro ne da primerjati z drugimi armadami z dolgoletnim obstojem in tradicijo.

Ko so leta 1941 pregazile našo deželo okupatorske horde, se je stara jugoslovanska vojska sesula v nekaj dneh. Doživela je poraz zaradi dolgoletnega razkrajanja in korumpiranosti v svojih vrhovih, ki v usodnih dneh jugoslovanskih narodov niso samo odpovedali, ampak še celo pomagali, da je okupator vojaški odpor jugoslovanskih narodov zlomil brez posebnih težav in izgub. Takrat, ko je okupator triumfiral na lavorikah svojih zmag, takrat ko je stanje v okupirani domovini bilo videti za naše narode brezupno, so počili prvi uporniški streli. Takrat se okupatorjem v Jugoslaviji niti sanjalo ni, kakšen plaz narodnega upora so sprožili ti streli. Komunistična partija je bila tedaj v Jugoslaviji edina politična sila, ki je imela dovolj moralne moči, da je mogla in znala pokazati ljudstvu pravo in edino pot, sicer silno težko in krvavo, vendar edino, po kateri si je jugoslovansko ljudstvo izbojevalo nacionalno in socialno osvoboditev.

Čudovito zgodovino nastajanja in razvijanja ima JLA

Majhne partizanske skupine, ki so se pojavile kot seme upora in razvijanja vojaške sile, so se v kratkem času razvile v partizanske odrede, ki so bili v začetni dobi narodnega upora značilni s svojo dejavnostjo po lokalno teritorialnem borbenem področju. Hitro naraščanje in dotok novih borcev v partizanske odrede je okrepilo udarno moč in bojno sposobnost ter iz dneva v dan huje ogrožalo okupatorsko vojsko, kjer koli se je pojavila. Tovariš Tito je znal vedno ob pravem času organizacijsko izpopolnjevati partizanske enote od odredov, brigad, divizij, korpusov in armad, ki so ob kapitulaciji Italije imele že tako moč, da so razorožile več ko 100.000 italijanskih vojakov in oficirjev v sestavu 12 divizij. S tem trenutkom se je močno povečala bojna sposobnost NOV; začela je rušiti močne okupatorske postojanke in osvobajala cela področja in pokrajine. Okupator je bil stisnjen v večja središča — z veliko težavo je pa držal važnejše komunikacije, ki so bile dnevno izpostavljene partizanskim napadom. Petindvajset okupatorjevih divij je vezala NOV na področju vse Jugoslavije. Vse ofenzive in krvavi teror nad mirnim ljudstvom ni mogel zlomiti ali huje onesposobiti sedaj že močne partizanske vojske, z odlično bojno moralo; zavedali so se vsi, od slehernega borca do visokih komandantov, zakaj se borijo in kakšen je cilj splošne ljudske vstaje. Ob koncu druge svetovne vojne je JLA predstavljala vojaško silo, ki jo je občudoval ves svet in je slovela po borbenosti, disciplini, morali in odlični organizaciji. Vse te elemente si je JLA priborila v krvavih bojih in neverjetnih naporih v borbi z okupatorjem. JLA je izšla iz vojne kot zmagovita vojska s prekaljenimi borci in komandnim kadrom, zavedajoč se, da je bila prva njena naloga odlično izpolnjena, da pa jo še čaka druga naloga: ohraniti pridobitve NOB in jugoslovanskim narodom zagotoviti miren razvoj socialističnih odnosov in obnovo v izmučeni in porušeni domovini.

JLA je vedno hrabro stala na okopih miru in neodvisnosti

Ko so jugoslovanski narodi že mislili, da ni več resnih antagonističnih ovir za uspešno izgradnjo socialističnih odnosov in poglabljanja socialistične demokracije, je prišla leta 1948 nova preizkušnja za JLA in ves narod. Delovno ljudstvo je z JLA ramo ob rami kot en mož stopilo ob stran našega državnega vodstva, pripravljeno odgovoriti na vse morebitne provokacije, ki bi ogrožale državno suverenost in s tolikimi žrtvami osvobojeno zemljo. V obdobju informbirojevske gonje proti Jugoslaviji je bila prva naloga, zgraditi vojno industrijo in dati JLA moderno orožje in vojno tehniko. Zato je bilo potrebno mnogo naporov in samoodpovedi, vendar je delovno ljudstvo voljno prenašalo velike napore in težave, z zavestjo, da je dobro opremljena armada z modernim orožjem in vojno tehniko edino zanesljivo jamstvo za ohranitev neodvisnosti in družbene ureditve, ki je bila z ozirom na naš specifični ekonomski in zgodovinski razvoj najbolj sprejemljiva. Tudi ta borba, katera bi brez JLA — njene fizične in moralne moči — ne bila mogoča, je bila ovenčana z zmago jugoslovanskega ljudstva.

Tretja preizkušnja za JLA je bila prestana v času tržaške krize. JLA je v tem času s svojim zadržanim odnosom do tržaškega vprašanja mnogo pridobila na svojem ugledu. Prvič po drugi svetovni vojni se je pojavila na bojnem polju — pripravljena vsak trenutek poseči v boj proti nastopajoči agresivni sili. JLA je tudi iz tega stanja izšla kot zmagovalka v moralnem oziru, čeprav ni prišlo do spopada, kajti naša armada in njeno vodstvo je znalo vedno pravilno vrednotiti prednosti miru od vojne.

Tudi zadnji dogodki z anglo-francosko anomalijo ob napadu na Egipt nam potrjujejo, da je še vedno aktualno geslo, ki ga je pred nekaj leti povedal maršal Tito, ko je dejal:

»Delajmo, kakor da nikdar ne bo vojne — bodimo pripravljeni, kakor da bo vojna že jutri!«

JLA je bila vedno pripravljena in jo tudi ti dogodki niso presenetili. Z odhodom odreda JLA v Egipt, je dobila naša vojska v svetu visoko priznanje z neizpodbitno argumentacijo, da je to ljudska armada, zgrajena na marksistično-socialističnih načelih, prekaljena v mnogih bojih, z velikimi bojnimi izkušnjami iz NOB, z visoko politično in borbeno moralo, pripravljena vsak trenutek stopiti v akcijo zoper sile, ki bi ogrožale našo neodvisnost in našo socialistično družbeno ureditev. Prepričani smo, da bo odred JLA na afriških treh, v okviru OZN, uspešno izpolnil v zgodovini nenavadno bojno nalogo, za ohranitev miru v tem delu sveta.

Ob jubilejnih dneh 15-letnice obstoja JLA rezervni oficirji okraja Novo mesto čestitamo vsem aktivnim borcem in oficirjem z željo, da bo JLA še nadalje budno na straži naših meja in čuvar naše socialistične družbene ureditve.

Franc Kotnik
predsednik okr. odbora Združenja rezerv. oficirjev okraja Novo mesto

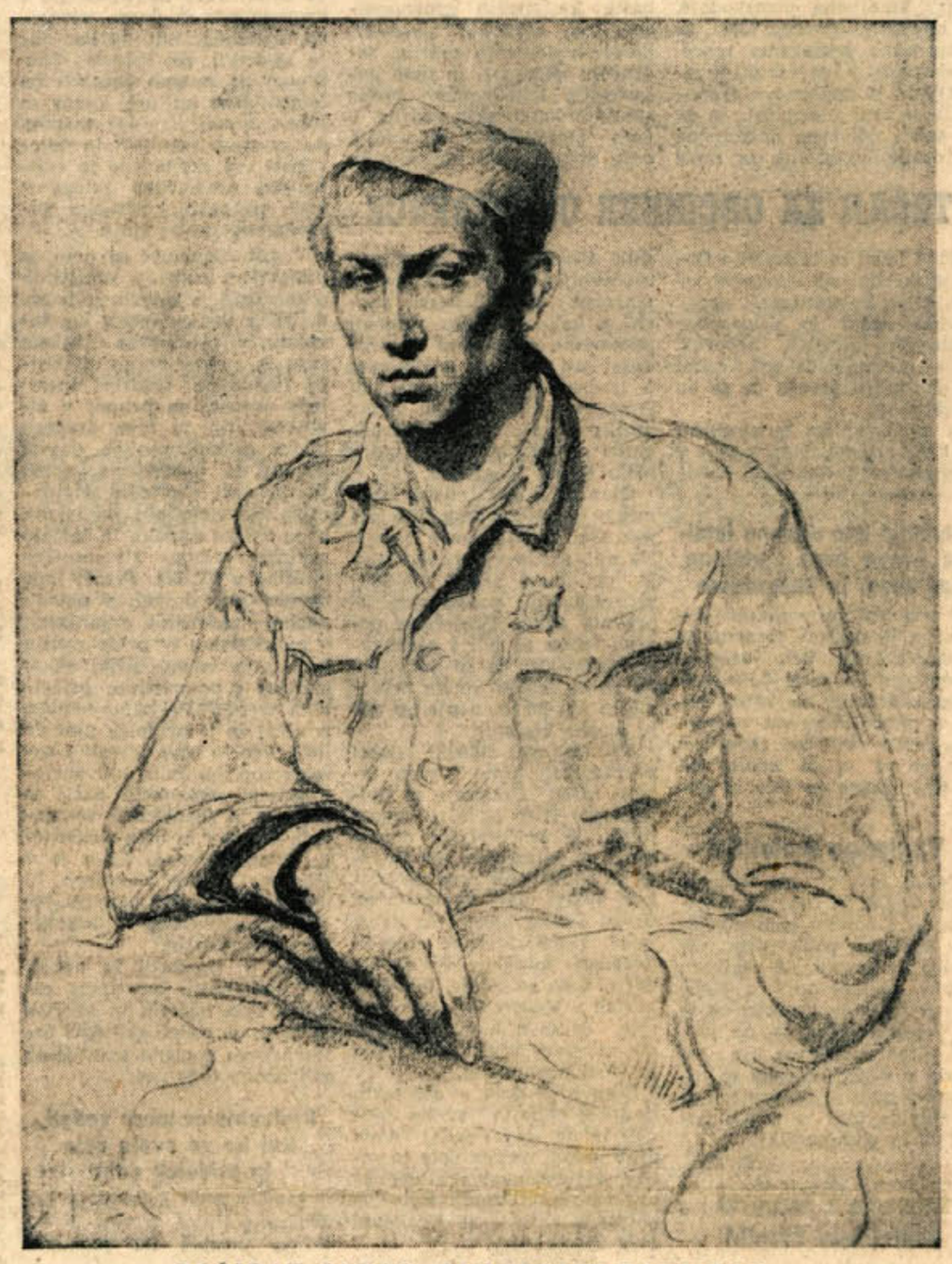

BOŽIDAR JAKAC: SLOVENSKI PARTIZAN

Uspel razgovor z mladimi proizvajalci

11. decembra popoldne je občinski komite LMS Novo mesto povabil v dvorano sindikalnega doma zastopnike mladih proizvajalcev novomeških podjetij.

Dvourni razgovor z mladimi delavci in delavkami iz proizvodnih podjetij, ki sta ga vodila tovariša Jože Hartman in podpredsednik OLO Niko Belopavlovič, je bil zelo dober in gotovo tudi koristen in potreben. V uvodu so razpravljali, da je treba v podjetjih obnoviti mladinske organizacije, hkrati s tem pa tudi zbore mladih proizvajalcev. Mladinci iz tekstilne tovarne so povedali, da so imeli vse pripravljeno za ustanovitev zbora mladih proizvajalcev, potem pa so dobili nasvet, naj še malo počakajo, ker za te organe še ni pravilnika. Na pravilnik čakajo še danes

Podpredsednik OLO Niko Belopavlovič je mladim proizvajalcem razložil nekatere naše gospodarske probleme, med drugim tudi plačnega sistema, ki nikakor ni dovolj vzpodbuden za pridnega delavca in za večjo storilnost. Omenil je splošno razpravo o tem vprašanju tako v zvezni ljudski skupščini in drugih organih. Poudaril je, da pri nas vse premalo skrbimo za mlade ljudi v proizvodnji, za njihovo življenje, strokovni dvig in podobno. Za to bi morala skrbeti mladinska organizacija, prav tako pa tudi organi delavskega samoupravljanja.

V razpravi so mladi proizvajalci povedali več stvari iz raznih podjetij, ki se jim ne zdé pravilne. Pri tem je bilo očitno, da mladi ljudje marsikaj vidijo, vendar si tega ne upajo povedati ali o tem razpravljati na krajih, kjer bi bilo to najbolj potrebno. Neka mlada tovarišica je povedala, da prejema mesečno 1600 din manj plače za enako delo kot druge delavke. Ko se je v tej zadevi obrnila na delavski svet, so ji menda odgovorili, da lahko gre, če ji ni prav. Iz vsega, kar so povedali mladi proizvajalci je bilo čutiti, kakor da jih starejši, kot tudi organi delavskega samoupravljanja, ne upoštevajo.

Tako morebitno gledanje na mlade ljudi bo lahko pomagala odpraviti mladinska organizacija v podjetju. Hkrati pa bo skrbela tudi za strokovno izpopolnjevanje mladine na raznih tečajih, ki jih predvidevajo.

S posvetovanjem so bili udeleženci zadovoljni; soglašali so tudi, naj bi bila taka posvetovanja večkrat. Kot že neštetokrat, tako je tudi to posvetovanje pokazalo, da je mogoče marsikaj pojasniti in urediti z neposrednim in odkritim razgovorom z delovnimi ljudmi. Takih neposrednih posvetovanj in razprav z ljudmi je pri naš še vedno mnogo premalo.

Telovadna akademija novomeškega Partizana v čast Dneva JLA

V počastitev 15. obletnice ustanovitve JLA so vodniki novomeškega Partizana z vsemi oddelki pripravili samostojno telovadno akademijo. Ta akademija bo v Domu Ljudske prosvete v sredo, 26. decembra — popoldne za mladino, zvečer za ostalo občinstvo. Na sporedu so zletne vaje za leto 1957, proste sestave, talna telovadba, orodne vaje in narodni plesi. Nastopili bodo moška in ženska deca, pionirji in pionirke ter mladinci in mladinke. Sodeloval bo orkester PD Dušan Jereb.

VREME

ZA ČAS OD 21. DO 30. DEC.

V tekočem tednu in v prvih dneh prihodnjega tedna v glavnem suho in postopno hladneje, z obilico meglenih dni. Od srede prihodnjega tedna dalje nestalno s pogostimi padavinami, sneg do nižin, pozneje močan padec temperature.

(Napoved priredil V. M.)

Preskrbimo vsakemu otroku šolsko mlečno malico! Zdrava prehrana daje organizmu potrebno odpornost

Ing. Jože Levstik, zvezni ljudski poslanec novomeškega okraja:

SAMO SKRAJNI NAPORI VSEH KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV

od državnih posestev, kmečkih delovnih zadrug, zadružnih ekonomij in vseh posameznih kmetovalcev preko splošnih kmetijskih zadrug, v vseh poljedelskih področjih naše države, nam lahko dajo največje in najhitrejše uspehe s sorazmerno majhnim posredovanjem družbenih sredstev

Razpravljanje o osnovah družbenega plana za leto 1957 je bilo v zvezni ljudski skupščini v začetku tega meseca nadvse živahno. O ekonomski politiki in o smernicah za sestavo novega družbenega plana je razpravljalo največ ljudskih poslancev. Posebno zanimive so bile razprave s področja kmetijskih vprašanj. Zato objavljamo danes v celoti, kar je s področja agrarne politike govoril dolenjski zvezni ljudski poslanec tovariš ing. Jože Levstik, ki je dejal:

V obširni in živahni razpravi o smernicah za sestavo novega družbenega plana smo slišali veliko najrazličnejših mnenj in predlogov za izboljšanje našega gospodarstva, sedaj pa dovolite, da še jaz povem svoje mnenje o investicijah v kmetijstvu.

V industriji in kmetijstvu postavimo v ospredje vprašanje nagrajevanja!

Ekspoze tovariša Vukmanovića je pokazal, da so osnovna odprta vprašanja našega gospodarstva naslednja: nizka produktivnost dela v vseh panogah naše proizvodnje, neustrezni plačilni sistem, ki daje premalo vzpodbude proizvodnji in gospodarski aktivnosti, nizka življenjska raven delovnih ljudi in slabo stanje v kmetijski proizvodnji. Popolnoma razumljivo je, da vsa ta vprašanja predstavljajo enoten kompleks povezanih ekonomskih problemov, problemov, ki so v medsebojni vzročni zvezi in jih je zato treba gledati v njihovi povezanosti in tako tudi reševati. Soglašam z ugotovitvijo mnogih diskutantov, da naš ekonomski položaj terja, da se postavi na vidno mesto stimulativen sistem plač in nagrajevanja v celotnem gospodarstvu. Le tako bo mogoče doseči povečanje produktivnosti dela in izboljšati življenjsko raven delovnih ljudi naše države. Prepričan sem, da je vprašanje stimulacije eden od osnovnih členov v verigi številnih ekonomskih problemov. Zato je treba tako v industriji kot v kmetijstvu postaviti v ospredje vprašanje nagrajevanja, kajti tako se najmočneje vzpodbuja proizvodnja, s tem pa se pospešuje celotno gospodarstvo.

Dosedanja razprava je pokazala, da vsi vemo, da so nadaljnji uspehi v procesu stabilizacije našega gospodarstva tako v letu 1957 kakor tudi v naslednjih letih najtesneje povezani z vprašanjem povečanja kmetijske proizvodnje. Vsi naši delovni ljudje vedo, da ni nujen in da se ne more dolgo trpeti tako visoki

Ing. Jože Levstik-Vio

uvoz hrane, ki predstavlja okrog 30 % vsega uvoza. Vsi naši delovni ljudje prav tako vedo, da ne bomo uspešno rešili vprašanje osebne potrošnje in življenjske ravni, če znatno ne povečamo agrarne proizvodnje.

Kako čimprej doseči povečanje kmetijske proizvodnje?

Sedaj pa se pojavi konkretno vprašanje, s kakšnimi sredstvi moremo in moramo zagotoviti v naših pogojih potrebno povečanje agrarne proizvodnje. To je prvo vprašanje. In drugo: ali osnove družbenega plana za leto 1957 s predloženimi ekonomskimi instrumenti, obsegom in s strukturo investicij jamčijo za uspešni in zanesljivi dvig agrarne proizvodnje v prihodnjem letu in v naslednjih letih.

Ena od značilnosti v Osnovah družbenega plana za leto 1957 je povečanje investicijskih vlog v kmetijskem gospodarstvu, ki so namenjene predvsem v izvajanje širšega programa melioracijskih del zaradi izsuševanja, posebno v žitorodnih področjih. Skupna vrednost melioracijskih del za žitorodno območje je predvidena na 11,3 milijarde dinarjev. Poleg tega je predvideno za vodno-gospodarska dela 5,7 milijard dinarjev.

Za povečanje mehanizacije bo porabljenih 12,8 milijarde dinarjev. Število traktorjev v državi se bo povečalo za 6500 traktorjev.

Te številke kažejo, da je najvišja vsota vseh kmetijsko gospodarskih investicij usmerjena v takozvana žitorodna področja Jugoslavije.

Meni ta osnovna orientacija ne ugaja. V sedanjih razmerah je treba čimprej doseči povečanje agrarne proizvodnje in sicer na najbolj ekonomičen način, kajti sredstev imamo malo. Da bi ta cilj dosegli, sodim, da moramo ravnati drugače.

Investicije v vsa naša kmetijska področja, ne pa njihova koncentracija izključno v žitorodnih predelih!

Mi poznamo severovzhodni ravninski pas naše države, ki naj postane pomembno prehranitveno in poljedelsko področje države. Vendar to področje zajema le okrog 17 % celotne površine FLRJ, oziroma samo 24 % celotne poljedelske površine. Na žalost ta rodovitna področja sedaj še ne pomenijo, oziroma ne pomenijo več tisto, kar so pomenila v celotni jugoslovanski poljedelski proizvodnji pred vojno — zlasti če vzamemo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za večjo kmetijsko proizvodnjo

(prenos s 1. strani)

vprašanje relativno, v primerjavi z drugimi poljedelskimi področji, na primer v Makedoniji, Sloveniji in drugod, kjer je poljedelska proizvodnja po vojni hitreje napredovala.

Nedvomno je danes stanje v žitorodnih področjih takšno, kakor ga je orisal tov. Slavko Komar. Nedvomno je potrebna družbena intervencija, da se to stanje izboljša. Ker pa imamo malo družbenih sredstev in ker moramo s temi sredstvi čimprej doseči povečanje kmetijske proizvodnje, se moramo usmeriti tako, da neposredno pomagamo tekoči proizvodnji z ustreznimi investicijami in podobno, s stimulacijo v ceni žitaric itd., in da za sedaj odložimo dolgoročne in drage investicije za nova in obširna melioracijska dela, ki bodo pripomogla povečanju proizvodnje šele v daljni prihodnosti. Ta problem je na koncu koncev podoben problemu v industriji.

Razen tega, kot jaz razumevam stanje v jugoslovanskem kmetijstvu, hitrejše uspehe, katere delovni ljudje naše države tako težko čakajo, ne moremo doseči s tem, če koncentriramo toliko kmetijskih investicij izključno v ravninska področja. To je preozka fronta. Sodim, da more samo mobilizacija najširše fronte naših kmetijskih proizvajalcev, od državnih posestev, kmečkih delovnih zadrug, zadružnih ekonomij in vseh posameznih kmetovalcev, preko splošnih kmetijskih zadrug, v vseh poljedelskih področjih naše države, dati največje in najhitrejše rezultate, in to s sorazmerno majhnim posredovanjem družbenih sredstev.

Velikanskega pomena naših kmetijskih zadružnih organizacij ne bi smeli niti za hip pozabiti

Razumljivo, da nočem podcenjevati reševanja naših prvenstvenih nalog, kakor je forsiranje pridelovanja žitaric. Toda računati moramo tudi s potrebo, da se spremeni sestav naše prehrane, da bel kruh za nekaj časa nadomestimo s krompirjem, mlekom, zelenjavo, s sadjem itd., na kar nas je opozoril že tovariš Tito. Enako ne smemo pozabiti na industrijske kulture, kakor so tobak, hmelj itd. Jaz menim, da moramo razvijati in izkoriščati vse skrite sile in velikanske proizvodne zaloge v vseh panogah kmetijsko gospodarske proizvodnje.

V LR Sloveniji se nam je posrečilo s pomočjo zadružnih organizacij, v katerih je organizirana večina naših kmetovalcev, v sorazmerno kratkem času in s sorazmerno majhnimi finančnimi sredstvi doseči lepe uspehe, na primer v živinoreji (in to brez dragega uvoza najkulturnejših pasem goveda iz inozemstva; sploh sodijo naši slovenski živinorejski strokovnjaki, da je tak uvoz velika napaka in terjajo revizijo celotne živinorejske politike v FLRJ). Precej lepe uspehe smo dosegli v okviru naporov zadružnih organizacij v poljedelstvu (v pridelovanju krompirja imamo sedaj nekaj okrajev s povprečnim pridelkom okrog 20.000 kg na hektar, povečal se je pridelek pšenice itd.). Vse to smo dosegli s sorazmerno majhnim subvencioniranjem semenskih akcij iz zveznih in republiških semenskih skladov in brez slehernega uvoza semena. Taka je v glavnem smer, v katero bi moralo, po mojem mnenju, težiti investiciranje v kmetijstvu Jugoslavije.

Rad bi poudaril še nekaj: pri vseh naših kmetijsko gospodarskih načrtih in akcijah se moramo stalno zavedati velikanskega pomena kmetijskih zadružnih organizacij.

Proizvajalec mora vedeti, kaj bo za svoje delo in pridelek dobil

Naša zamisel agrarne in zadružne politike, katero je letošnjo pomlad na plenumu Glavne zadružne zveze FLRJ formuliral tov. Kardelj, nam kaže jasno in realno pot razvoj našega kmetijskega gospodarstva v organskem procesu razvijanja in krepitve socialističnih ekonomskih pozicij na vasi, hkrati z dviganjem agrarne proizvodnje na širokem področju vseh kmetijsko gospodarskih proizvajalcev. Tako politiko naš delovni kmet podpira. Toda pri izvajanju take politike ne sme biti sektaštva ne na levo ne na desno. Napačno je danes videti le ozki socialistični sektor, kakor bi bilo napačno gledati le proizvajalne možnosti posameznih kmetov. Treba je s stalnimi analizami v danih ekonomskih pogojih določati pravo pot in pravo mero za naše akcije v kmetijskem gospodarstvu: pri kreditiranju, obdavčenju, investiciranju, dajanju regresov in pri vzpodbujevanju agrarne proizvodnje.

Pogoj za dosego boljših rezultatov v kmetijstvu je ustalitev pojmov v naši agrarni politiki. S tem bi dobili jasnejši pregled vsi kmetijsko gospodarski proizvajalci, od državnih posestev pa vse do posameznih kmečkih gospodarstev. Proizvajalci morajo imeti jasno sliko o učinku svoje proizvodnje, ker je to močna vzpodbuda, da se proizvodnja poveča.

Predlagam torej, da v resolucijo, ki bo povzela rezultate našega razpravljanja, pride tudi naslednja opredelitev:

»Treba je razvijati kmetijstvo v širokem obsegu, pri tem pa ne smemo zmanjšati sredstev, ki so sedaj namenjena kmetijstvu«.

ŠTEVILO USLUŽBENCEV V DRŽAVNIH USTANOVAH

Popis uslužbencev proračunskih ustanov, zavodov s samostojnim financiranjem, samoupravnih ustanov in v gospodarskih organizacijah s posebnim statusom (banke, hranilnice, drž. loterija) ter podjetij, ki se pečajo s komunalno dejavnostjo, ki je bil v naši državi 1. X. 1956, kaže, da je v državnih ustanovah FLRJ 397.125 oseb, med katerimi je uslužbencev strokovnega in administrativnega značaja 267.590. Od tega ima LR Srbija 37 odstotkov uslužbencev, Hrvatska 24 odstotkov uslužbencev, Slovenija 12 odstotkov uslužbencev, Bosna in Hercegovina 13 odstotkov, Makedonija 7 odstotkov, Črna gora 3 odstotke, ostale 4 odstotke uslužbencev pa zajemajo zvezne ustanove.

Na zveznem proračunu je vsega skupaj 7.201 uslužbenec, na republiških 25.499, okrajnih 34.220 na občinskih pa skupno 107.763 uslužbencev. Popis je tudi pokazal, da je n. pr. v šolstvu zaposlenih največ uslužbencev (31 odstotkov), čeprav smo temu važnemu področju zadnja leta glede investiranja posvečali veliko premalo skrbi.

Utopljenec v Krki

41-letni Jože Jakofčič iz Cerkvišč pri Črnomlju je bil z orožnih vaj poslan na specialni zdravniški pregled v Ljubljano. Pri povratku je po nesreči padel iz vlaka. Pri tem se je teže poškodoval in je bil poslan na zdravljenje v vojaško bolnišnico, od koder se je vrnil 14. novembra. Ta dan je tudi obiskal sorodnike v Irči vasi pri Novem mestu, od tega časa dalje pa so ga pogrešali.

Ko je 16. decembra Jože Novak lovil ribe v Krki v bližini tekstilne tovarne, je zagledal v vodi truplo. Potegnili so ga iz reke in ugotovili, da je utopljenec pogrešani Jakofčič. Ker na truplu ni bilo nikakih sledov nasilja, je očito, da je šel prostovoljno v smrt, verjetno zaradi duševne neuravnovešenosti.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Pod nobenim vplivom

Anglo-francoske čete so že skoraj zapustile Port Said in s tem egiptovsko ozemlje. Stisnjene za bodečo žico v pristanišču in z zaščitnim pasom vojakov Združenih narodov med seboj in egiptovsko vojsko, natovarjajo angleške in francoske čete na ladje opremo in vozila. V razrušeni Port Said so že prispeli egiptovski stražniki. In tako gre h koncu zadnje poglavje napada na Egipt z britanskim in francoskim vplivom vred. Ostala pa so vprašanja, ki jih je treba rešiti in teh ni malo.

Umik angleških in francoskih sil iz Port Saida je edina pravilna in možna poteza. To ni samo prvi korak za nadomestitev materialne in politične škode, ki jo je povzročil napad na Egipt, ampak tudi edini način, da Velika Britanija in Francija rešita, kar se še rešiti da v tem delu sveta. Z umikom se je okrepil ugled Združenih narodov in generalnega sekretarja Hammarskjölda, ki ga čakajo velike naloge. Treba bo storiti vse za otvoritev Sueškega prekopa, poskrbeti za nemoteno plovbo skozi prekop (Egipčanom promet skozi prekop samo koristi, saj jim prinaša denarce, toda videti je, da se Britaniji in Franciji še bolj mudi, ker je nafte vedno manj) in naposled bo treba poiskati trajne rešitve za to razburkano področje Srednjega vzhoda.

Toda škoda, ki jo bosta morali Francija in Britanija popraviti, ni samo na Srednjem vzhodu. Tudi odnošaji med ZDA in zahodnima družabnikoma so trpeli. Vezi med državami britanske skupnosti narodov, med katerimi je tudi Indija, so skoraj popokale. Nekaj časa so celo krožile govorice, da namerava Indija izstopiti iz britanske skupnosti narodov. Nehru je zdaj v Londonu zanikal te govorice. V Ameriki so ljudje, in ne samo tisti na ulici mnenja, da sta Velika Britanija in Francija prevarili ZDA, ko sta napadli Egipt. Ameriški veleposlanik v Londonu ni bil obveščen o ultimatu, dokler ga niso poslali, predsednik Eisenhower pa je zvedel zanj iz časopisa. Zato bodo najbrž utemeljene govorice, da je bil Eisenhower zelo jezen na angleške in francoske odgovorne državnike in da ni hotel govoriti z britanskim ministrskim predsednikom Edenom niti po telefonu, preden je ta odpotoval na tritedenski »dopust« na Jamaiko. Še bolj jezni pa so bili ameriški odgovorni krogi na Angleže in Francoze zaradi zelo močnega suma, da so naščuvali Izraelce na Egipčane, da bi se potem lahko vmešali kot nekakšni »zaščitniki miru«. Sedaj se seveda eni in drugi krčevito otepajo te obtožbe, pri čemer imajo Angleži nekoliko lažje stališče, ker so bili Francozi tisti, ki so se neposredno udeleževali bojev na strani Izraelcev v Sinajski puščavi. O tem, da sta Velika Britanija in Francija vsaj nagovorila Izrael, naj brez strahu napade, danes najbrž nihče več ne dvomi.

Na sestanku sveta ministrov severnoatlantskega pakta, ki je bil prejšnji teden v Parizu, je postalo očitno, da mislijo ZDA sicer še naprej sodelovati z zahodnoevropskimi državami v Evropi, jih gospodarsko in vojaško podpirati (saj jim drugega skoraj ne preostane), da pa si ne mislijo vezati rok v drugih delih sveta, kakor si niso pustile zvezati rok med krizo na Srednjem vzhodu. Skratka: zdaj, ko sta Velika Britanija in Francija že skoraj umaknili čete iz Port Saida, bo začela teči v Zahodno Evropo nafta iz Amerike, pritekli bodo tudi dolarji, toda Američani bodo vodili svojo samostojno politiko na Srednjem vzhodu, saj v družbi z Veliko Britanijo in Francijo res ne bi vedele kaj početi, ko sta se obe državi tako diskreditirali. Kako bodo ZDA, ki se bojijo sovjetskega vpliva na Srednjem vzhodu kot hudič križa, zdaj reševale srednjevzhodna vprašanja, ne vemo. Eno pa je gotovo: brez pristanka arabskih držav ne bo šlo več. Te države pa prav gotovo ne bodo hotele živeti ne pod sovjetskim in ne pod ameriškim vplivom. Zadnji dogodki so to menda dovolj zgovorno pokazali.

● »Če je prišlo ali bo prišlo do povabila ameriške vlade predsedniku FLRJ, naj obišče ZDA,« je izjavil načelnik oddelka za informacije pri sekretariatu za zunanje zadeve Branko Drašković, »je treba računati, da bodo sporočilo o tem objavili sporazumno v obeh državah.« Drašković je to izjavil na poizvedbe zastopnika jugoslovanske časopisne agencije »Tanjug«.

● Na Poljsko je odpotovala delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, ki bo ostala tam deset dni. Delegacijo vodi član Izvršnega komiteja CK ZKJ Svetozar Vukmanović, ki je pred odhodom izjavil, da je neutemeljena bojazen, da bi odkrita in javna razprava med socialističnimi gibanji lahko koristila raznim reakcionarnim krogom. Taka razprava lahko koristi samo socializmu.

● Naglo sodišče budimpeštanske garnizije je pred nekaj dnevi obsodilo na smrt dva madžarska državljana, češ da sta protipravno nosila strelno orožje po poteku roka za izročitev orožja. Obsojenca sta vložila prošnjo za pomilostitev na prezidij LR Madžarske.

● Predsednik iraške vlade Nuri Said je po radiu ostro napadel Sovjetsko zvezo zaradi »podtalne dejavnosti« na Srednjem vzhodu, ki menda traja že od leta 1930. Pripomnil je, da bo »odkril nekatera dejstva, ki so bila neznana arabski javnosti«.

● V Atenah so sporočili, da bo Grčija zahtevala od Generalne skupščine OZN, naj začne čimprej obravnavati ciprsko vprašanje. To pomeni, da je grška vlada zavrnila zadnje britanske predloge o Cipru, ki jih je bil prejšnji teden prinesel v Atene britanski minister za kolonije Lennox-Boyd.

● Predsednik ZDA in indijski premier Nehru sta prispela iz Washingtona v Gettysburg, kjer so se začeli razgovori med obema državnikoma. Svetovna javnost pazljivo spremlja razgovore in pričakuje od njih ugodnih rezultatov.

TEČAJI ZA OBČINSKE USLUŽBENCE

Pred tedni se je pričel v Dolenjskih Toplicah strokovni tečaj, ki ga je organiziral okraj. ljudski odbor za uslužbence občinskih ljudskih odborov. Tečaj bo trajal 20 dni, takoj po zaključku prvega pa se bo pričel drugi.

S prenašanjem pristojnosti na nižje organe zahteva delo v administraciji občinskih ljudskih odborov večjo strokovno usposobljenost. Posebno je pa potrebno, da uslužbenci spoznajo, kako je treba reševati posamezne naloge, kar se mora opravljati tako, da je zakonito in ljudsko. Takega znanja tudi strokovna šola ne nudi vedno dovolj. V aparatih ljudskih odborov pa imamo veliko ljudi z nižjo šolsko izobrazbo.

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je prvi v republiki organiziral te strokovne tečaje. Na njih predavajo strokovnjaki, ki imajo veliko izkušenj pri reševanju posameznih upravnih nalog. Udeleženci prvega tečaja so bili s predavanji zadovoljni in so izjavljali, da so na tečaju veliko pridobili in jim bo to znanje pri delu močno koristilo.

Vsi občinski ljudski odbori so razumeli pravi pomen tečaja, razen Črnomlja in Mokronoga. Tako je bil v prvem tečaju iz črnomaljske občine samo en uslužbenec, pa še tega so odpoklicali pred zaključkom tečaja, češ da imajo na občini veliko dela. Na drugi tečaj sploh ne bodo poslali nobenega so rekli, ker da sedaj ni časa za tečaje. Podobno je tudi v Mokronogu, kjer menijo, da so njihovi referenti dovolj usposobljeni in da jim je tečaj nepotreben.

Gotovo je dela v občinskih ljudskih odborih vedno dovolj in ne samo sedaj, toda prav zaradi obilice dela in velike odgovornosti pri reševanju raznih upravnih zadev, je potrebno skrbeti za strokovni dvig uslužbencev.

Prihodnje leto dnevna letalska zveza med Ljubljano, Zagrebom in Beogradom

V letu 1957 bo v našem notranjem letalskem prometu 10 direktnih prog. Zelo važna je sprememba na progi Ljubljana -Zagreb-Beograd, na kateri naj bi v prihodnjem letu obratovala letala vsak dan skozi vse leto, ne pa le od aprila do oktobra, kakor je bilo to doslej.

Vzgleden kolektiv

Velike težave ima občinski odbor SZDL in osnovne organizacije z novimi seznami članov SZDL in pobiranjem članarine na terenu. Le vzgleden primer vključevanja v članstvo je pa velik kolektiv obrata Telekomunikacije na Vrtači. Člani kolektiva so vsi stopili v SZDL. Seveda so tudi takoj plačali članarino. Lepa pobuda tudi za ostale kolektive in posameznike.

P. M.

Dopisujte v dolenjski pokrajinski časnik!

GOSADOVO ŽREBANJE

Za nabiralce zdravilnih zelišč izvoznega podjetja »GOSAD«, Ljubljana:

Izžrebanih je bilo 617 dobitkov

Dobitek štev. 1 — Radio Aparat je zadela srečka štev. 12.670 KZ Most na Soči. Dobitek štev. 2 — Moško kolo je zadela srečka štev. 6.686 KZ Selca. Dobitek štev. 3 — Žensko kolo je zadela srečka štev. 198.971 KZ Kranj. Dobitek štev. 4 — Blago za moško obleko je zadela srečka štev. 1.388 KZ Šoštanj. Dobitek štev. 5 — Blago za žensko obleko je zadela srečka štev. 65.266 KZ Žalec. Dobitek štev. 6 — Moška zapestna ura je zadela srečka štev. 37.183 KZ Beltinci. Dobitek štev. 7 — Ženska zapestna ura je zadela srečka štev. 2.811 Gosad, Ljubljana, drobni odkup.

Nadaljnji dobitki:

123, 181, 537, 628, 710, 760, 1026, 1293, 1300, 1349, 1528, 1722, 1789, 1950, 2306, 2431, 2621, 3230, 3211, 3237, 3823, 3970, 4094, 3234, 4435, 4585, 4860, 5140, 5252, 5489, 5496, 5612, 5657, 6287, 6465, 6446, 6448, 6665, 6836, 7067, 7163, 7216, 7290, 7413, 7644, 8032, 8314, 8386, 8539, 8518, 8649, 8758, 8620, 9143, 9245, 9505, 10007, 10249, 10266, 11384, 11639, 11816, 11917, 11969, 11976, 11952, 12171, 12193, 12224, 12305, 12204, 12449, 12570, 12587, 12655, 12759, 13057, 13063, 13063, 13077, 13187, 13526, 13657, 13822, 14214, 14667, 14751, 15261, 15467, 15542, 15569, 15613, 15691, 15979, 16106, 16220, 16445, 16569, 16593, 16674, 16715, 16772, 16793, 17011, 17069, 17274, 17303, 17467, 17728, 18594, 18614, 18914, 19358, 19718, 19744, 20567, 20713, 21196, 21362, 21563, 21963, 22058, 22135, 22381, 22483, 22472, 22526, 22618, 22731, 23019, 23129, 23310, 23317, 24332, 24455, 24763, 25332, 25358, 25776, 25772, 25795, 25909, 26275, 26286, 26388, 26469, 26347, 27013, 27051, 27156, 27353, 27735, 27767, 27803, 28524, 28763, 28837, 28811, 28079, 29019, 29038, 29091, 29092, 29121, 29223, 29287, 29440, 29401, 29421, 29564, 29556, 29673, 29670, 29663, 29948, 29980, 30587, 30785, 31307, 31327, 31306, 31578, 32069, 32200, 32560, 32717, 32722, 32805, 32889, 32926, 33286, 33540, 33713, 33811, 34021, 34451, 34866, 35223, 35471, 35732, 35749, 35787, 35898, 35852, 36087, 36172, 36229, 36221, 36305, 36914, 36851, 36919, 36917, 37140, 37327, 37487, 37526, 37813, 37973, 37902, 37995, 38025, 38023, 38055, 38135, 38609, 38920, 39195, 39557, 39690, 39609, 39654, 39694, 40177, 40335, 40388, 40767, 41821, 41229, 41332, 41335, 41392, 41933, 41961, 42044, 42104, 42477, 42500, 43191, 43320, 43312, 43352, 43409, 43465, 43535, 44009, 44675, 44949, 45015, 45401, 45489, 45460, 45543, 45623, 45746, 46035, 46006, 46023, 46149, 46409, 46627, 46760, 46960, 46949, 47114, 47119, 47363, 47403, 47424, 47402, 47808, 48044, 48064, 48159, 48352, 48548, 48674, 48800, 48868, 48936, 48987, 49065, 49597, 49580, 49587, 50050, 50332, 50500, 50663, 50726, 50755, 50763, 50819, 51183, 51253, 51297, 51413, 51771, 51756, 51772, 51834, 51878, 51942, 52007, 52235, 52227, 52281, 52518, 52878, 52884, 53210, 53330, 53569, 53573, 53663, 53717, 53745, 53779, 53834, 53817, 53871, 54426, 54542, 54706, 54709, 54748, 54786, 54771, 54875, 54985, 54961, 54959, 55145, 55208, 55444, 55474, 55730, 56092, 56210, 56314, 56340, 56724, 56519, 56516, 56622, 56661, 56718, 56997, 57041, 57016, 57074, 57336, 57383, 57506, 58023, 58278, 58368, 58379, 58415, 58602, 58857, 58958, 58971, 59071, 59255, 59351, 59501, 60060, 60372, 60575, 60976, 61013, 61480, 61716, 61923, 62108, 62571, 62597, 62618, 62760, 62955, 63293, 63282, 63481, 63482, 63552, 63792, 63791, 63794, 63797, 63811, 63906, 64076, 64116, 64307, 64431, 64429, 64492, 64642, 64663, 64700, 65373, 65947, 65910, 66171, 66179, 66413, 66807, 66361, 67054, 67629, 67728, 67743, 67765, 67756, 67824, 67935, 68502, 68526, 68501, 68797, 68785, 68991, 69418, 69734, 69306, 69902, 70076, 70357, 70459, 70497, 70513, 70833, 70918, 71220, 71410, 71468, 71518, 71505, 71560, 71604, 71615, 71831, 71654, 72009, 72023, 72244, 72505, 72818, 73229, 73250, 74327, 74301, 74586, 74991, 75484, 75499, 75545, 75546, 75693, 75715, 75803, 75893, 75984, 76418, 76465, 76762, 76793, 76844, 76814, 76996, 77178, 77185, 77284, 77345, 77407, 77491, 77754, 77819, 78228, 78323, 78655, 78780, 78889, 78898, 78902, 79160, 79324, 79424, 79415, 79559, 79634, 80249, 80618, 80659, 81373, 81351, 81912, 82298, 82639, 82689, 82803, 83140, 83189, 83904, 83595, 84550, 84741, 84747, 84765, 84910, 84970, 85074, 85409, 85477, 85456, 85653, 85799, 85913, 85957, 86154, 86302, 86207, 86252, 86304, 86581, 88074, 86927, 87000, 87241, 88003, 88099, 88140, 88530, 88624, 88801, 88898, 88986, 89140, 89180, 89240, 89358, 89507, 89531, 89839, 89938, 185473, 185639, 185700, 187521, 187603, 188550, 188607, 188663, 188862, 188976, 189163, 189419, 189474, 189493, 189907, 190115, 191836, 192287, 192548, 192507, 192560, 192678, 192701, 192928, 193216, 193908, 193970, 193886, 194231, 194732, 194555, 194537, 194972, 195073, 195172, 195213, 195407, 195501, 195717, 195955, 196062, 196171, 196373, 196455, 196756, 197590, 197741, 197924, 198150, 198395, 198809, 199000, 199154. In 19764, 54691

Vse dobitke bo dostavilo podjetje onim zadrugam, katerim so nabiralci oddali blago in prejeli srečke. Tam bodo prejeli tudi izžrebane dobitke proti predložitvi srečke. Dobitki se bodo izdajali na podlagi Gosadove žrebne liste.

GOSAD, Ljubljana

V ponedeljek na trgu

V ponedeljek, 17. decembra je bilo na novomeškem trgu precej živahno. Kupcev in prodajalcev je bilo dovolj. Trg je je bil dobro založen in, na veliko veselje novomeških gospodinj, so bila jajca za dinar cenejša kot po navadi. Varčna gospodinja jih je lahko kupila po 24 din, če ni sklenila kupčije kar s prvo prodajalko, ker so nekatere zahtevale tudi 25 in 26 din za eno jajce. Surovo maslo so prodajali po 400 do 450 din kilogram, purane po 1.300 do 1.400 din, kokoš ali petelina pa si dobil že za 260 din, če si malo povprašal. Merica (firkl) orehov je bil 130 din, skodelica smetane od 40 do 60 din, merica radiča 20 din. Neka žena je prodajala celo grozdje in to po 50 din kilogram, kar res ni drago, saj je imelo grozdje ob trgatvi prav tako ceno.

Govedino prodajajo po 180 din (Golež), druge mesnice pa do 230 din; svinjina je po 280 din kg in teletina po 250.

Pomaranče so po 280 din v trgovini »Sadje-zelenjava«.

Za razliko od jutranjih cen so bila jajca ob pol 12. uri že po 24 din, purani pa po 1.100 dinarjev.

Novost na novomeškem trgu so bile moške obleke, hlače in suknjiči vseh vrst, ki jih je prodajala neka Hrvatica. Za 6.500 din si je ne preveč zahtevni fant lahko kupil kar čedno obleko. Tudi volnenih in lončenih izdelkov je bilo dosti. Volnene nogavice so bile od 350 do 450 din. Prodajalcu glinastih baletk, zajcev, mačk in vseh mogočih ter nemogočih oblik hranilnikov gre blago kar dobro v denar, tako tudi drugim, čeprav je novomeški trg znan kot eden najdražjih v Sloveniji.

Pokvarjena jajca po 25 din

Novomeški živilski trg je znan po najvišjih cenah v Sloveniji in je sorazmerno dobro založen z raznimi poljskimi pridelki, perutnino, jajci itd. Čeprav so cene na tem trgu najvišje izmed vseh trgov v Sloveniji, se najdejo še ljudje, ki prinašajo na trg pokvarjena in neužitna živila. Tak primer se je dogodil 3. dec. 1956, ko je **Marija Petrič iz Prečne št. 23** *prodala pokvarjena jajca in sicer 10 jajc po 25 din. Teh jajc pa ni ponujala sama, temveč jih je oddala neki poznani osebi iz Krke, da jih je ta prodajala v njenem imenu, češ da ni utegnila čakati na trgu. Od teh jajc jih je odkupila neka delavka iz Tekstilne tovarne 5, jih prinesla domov in ugotovila, da so pokvarjena; odšla je nazaj k prodajalki in zahtevala, da ji denar povrne, oziroma da ji da sveža jajca. Tedaj je tudi izvedela, čigava so bila jajca.*

Vprašamo se, zakaj Petričeva ni prodajala pokvarjenih jajc sama in s kakšno pravico je zaračunala pokvarjeno blago za dobro? Se morda ni zavedala, da kupujejo na trgu ljudje, ki nimajo razen plače nobenega drugega dohodka in ne morejo razmetavati denarja in kupovati pokvarjeno blago?

Ta primer ni osamljen. Še več novomeških gospodinj je kupilo od neznanih prodajalk pokvarjena jajca na trgu, toda na žalost si nobena ni zapomnila prodajalke. Priporočamo, naj pri nakupu jajc vprašajo prodajalko za ime.

S. T.

Za redno članarino 320 din prejmete zbirko 5 knjig, za 500 din pa celo 7 knjig.

POPRAVEK

Popravljamo tiskovno pomoto v sestavku »Iz miznice tržnega inšpektorja« v zadnji številki našega lista, v katerem smo med ostalim navedli, da je Jože Ucman kupil kravo od Janeza Ucmana; res je narobe. Jože Ucman (Vrhe pri Dolžu) je prodal to kravo Janezu Ucmanu na Cevorec.

Kaj zanima živinorejce

Razprava na seji živinorejskega odbora pri OZZ Novo mesto

19. oktobra 1956 se je sestal živinorejski odbor OZZ in razpravljal o problemih v živinoreji. Glavna obravnava se je sukala okrog perspektivnega programa živinorejskih odsekov pri KZ.

Odborniki so precej govorili o krmi in krmljenju domačih živali. Živinorejci še marsikje kosijo seno prepozno. S tako pozno košnjo zgubijo precej dragocenih prebavljivih beljakovin, ki jih naši živini v zimskem času tako primanjkuje. Z uvajanjem sušilnih naprav kot so n.pr. piramida, kozolec, ostrvi in švedski jahač bodo naši živinorejci pripravili mnogo bolj redilno krmo, ker bodo vsi listi, ki predstavljajo osnovo v redilni in hranilni vrednosti, ostali posušeni na rastlinah. Razpravljali so tudi o spremembi strniščnih posevkov, kjer naj bi dosedanjo ajdo in repo zamenjale kvalitetnejše kulture — pesa, kavla krmni ohrovt in zelena koruza. Tudi oskrba z mineralnimi krmili je nezadostna. KZ naj bi v svojih poslovalnicah imele na zalogi vse mineralne dodatke, ki so živinski krmi nujno potrebni.

Prihodnje leto bo v okraju 7 tečajev za siliranje v priročne silose. Tak silos si lahko omisli vsak napreden živinorejec.

Pereče je vprašanje ureditve medzadružnih pašnikov. V okraju so ogromne površine, ki so danes neracionalno izkoriščene. Marsikje uporabljajo te površine za pridobivanje sena, katero je pozno košeno in po kvaliteti zelo slabo. Mnogo večje ekonomske koristi bi bile, če bi se tam pasla mlada živina.

Tudi v selekciji živine bodo nastale nekatere spremembe. Krave, ki ne dajo v koledarskem letu oziroma v laktacijski dobi 1800 kg mleka s 3,5 odstot. tolšče bodo brisane iz rodovnika. Ravno tako bodo molzni kontrolorji kontrolirali ostala krave v hlevih, kjer je rodovniška živina. Z uvedbo teh novih oblik dela v rodovniški službi bomo laže dobili dober matični material ki nam je nujno potreben za izboljšanje genetskih proizvodnih sposobnosti živine.

Na tej seji so razpravljali tudi o preureditvi temnih in vlažnih hlevov in o gradnji izpustov za mlado živino. KZ bodo v svojih programih zajele tudi to dejavnost. Rodovniška živina bo morala imeti spodrezane parklje, ker z velikimi parklji živina znatno trpi in zato je njena proizvodna sposobnost manjša.

Gnojnične jame so za urejeno kmetijsko gospodarstvo nujno potrebne. Marsikje vidimo, da gnojnica, ki je drago gnojilo, odteka po vaških kanalih in ne predstavlja nobene vrednosti za gospodarstvo. KZ bodo v svojih programih tudi to dejavnost morale podpirati in načrtno urejevati kmečka gospodarstva.

Zamočvirjena področja povzročajo ogromno škodo v kmetijstvu. Precej živine se okuži z metiljem. 7 ustanovitvijo vodnih skupnosti pri KZ se bodo tudi ti problemi začeli reševati. Manjša zamočvirjena področja bodo lahko KZ z malimi sredstvi in dobro voljo zadružnikov same spremenile v dobra in plodna tla.

Tudi odkup mleka za Zadružno mlekarno ne poteka v redu. Mnogi prodajalci mleka se ne zavedajo, da je potrebno pri ravnanju z mlekom precej higiene in čistoče. Zaradi nečistoče mleka se mlečni proizvodi kvarijo oziroma iz pokvarjenega mleka nekaterih proizvodov sploh ni mogoče izdelati. Mlekarna bo izdelala v kratkem pravilnik o odkupu in prodaji mleka ter v bodoče opuščala tiste terene, od koder bo prihajalo mleko nečisto ali pokvarjeno v zbiralnico. Zbiralnice se bodo opremile s kompresorji za hlajenje in ostalimi najnujnejšimi pripomočki. Sprejet je bil tudi sklep, da se skočnina za bike in merjasce poviša na din 500. Po izidu zakona o pavšalni skočnini pa bodo živinorejski odseki KZ začeli urejati plemenske kroge.

Zavarovanje živine po KZ predstavlja važno akcijo, katero bodo morali živinorejski odseki podpreti in propagirati med živinorejci za kolektivno zavarovanje živine pri DOZ.

Vsa ta važna vprašanja je obravnaval živinorejski odbor in predlagal KZ sprejete sklepe v proučitev in izvajanje.

Franc Kure

ZDRUŽEVANJE MALIH OBČIN V OKRAJU KARLOVAC

Na seji obeh zborov okrajnega ljudskega odbora Karlovac 10. decembra so osvojili predlog, da se zmanjša število občin v okraju iz sedanjih 21 na devet. Ta predlog so poslali ljudski skupščini Hrvatske. Po tem predlogu bodo imeli v okraju samo te občine: Karlovac, ki ima okoli 45.000 prebivalcev, Duga resa (s 35.000 prebivalci), Jastrebarsko, (ki ima prav toliko prebivalcev) in še Ozalj, Slunj, Virginmost, Pisarovina, Skakavac in Vojnić.

Kot razloge za združevanje občin navajajo gospodarsko šibkost teh malih občin, od katerih nekatere nimajo niti toliko dohodkov, da bi krile najnujnejše izdatke, pa tudi strokovni kader na občinah. Ta kader ni dorastel nalogam sedanjih občin, ker ima po večini le nižjo šolsko izobrazbo. Navajajo, da ima 70 občinskih uslužbencev, od skupno 112, samo 4 razrede osnovne šole. Poročajo tudi, da je temu zasedanju okrajnega ljudskega odbora prisostvovalo zelo veliko ljudi iz prizadetih občin. Združevanje tudi pri njih ne gre gladko, zlasti je borba za sedeže novih občin. Tako se bi po tem predlogu združile tudi občine Krnjak, Krstinja in Vojnić. Prebivalci Krnjaka odločno zahtevajo, da mora biti sedež občine pri njih.

Za 500 din bo prejel konec leta 1957 vsak član Prešernove družbe zopet 7 dragocenih knjig!

»R O G«
TRGOVSKO PODJETJE ENGROS NOVO MESTO

obvešča vso trgovsko mrežo, da bo

LETNA INVENTURA

V skladišču pri pošti:
Za oddelek tekstil, steklo, galanterijo
od 24. do 31. XII. 1956
Za oddelek prehrana, pijače, bonboni itd.
od 28. do 31. XII. 1956
V skladišču »Silos« v Ločni:
Osnovna prehrana
od 29. do 31. XII. 1956
V teh dneh bodo skladišča za promet s strankami zaprta.

ARMADA SVOJEMU LJUDSTVU

V soboto, na praznik 15. obletnice ustanovitve naše ljudske armade, bodo slovesno izročili v promet novo, 40 km dolgo železniško progo Savski Marof—Kumrovec, darilo naše vojske ljudstvu ob Sotli

V dolini Sotle so utihnili odmevi eksplozij. Stene so se umaknile cesti, ta pa novi, svetli progi, na kateri bo v soboto zjutraj prvič zapuhal vlak s Savskega Marofa, prešerno zavriskal mimo Dobove in Bizeljskega, se skril v predor, pa iz njega zopet mimo hrvaških in slovenskih vasic naprej proti Kumrovcu. Stoletna želja se bo uresničila prebivalcem obeh bregov Sotle. Nova, skoraj 40 km dolga proga bo povezala Savski Marof s Kumrovcem; kraji, ki so imeli doslej po 20 do 30 kilometrov do najbližje postaje, bodo dobili železniško prometno žilo. Marsikaj je doslej v teh krajih propadlo, obrt, industrija, promet in trgovina so zaostajali za drugim predeli. Ko bo v prihodnjih letih proga iz Kumrovca podaljšana proti Rogaški Slatini in Mariboru, bo zveza med važnimi industrijskimi območji Zagreba in Maribora krajša za pribl. 30 kilometrov.

Že zdaj, med delom, so ljudje pokazali vojakom vso svojo globoko hvaležnost za novo progo. Kamorkoli so prišle inženirske enote Zagrebške vojne oblasti, katerim so pomagali vojaki—železničarji in pešci, pa tudi nekatera specializirana civilna podjetja, so kmetje ponujali svoje usluge in hoteli biti vojakom v pomoč. 11. novembra se je nova proga približala hrvaški vasi Draše, ki bo hkrati postaja za Bizeljsko. Kmetje so naravnost zasuli vojake s cvetjem in jih bogato pogostili. Čez »most bratstva« pri Bizeljskem so prihajali naši, z levega brega Sotle hrvaški, vsi pa radostno razigrani in prešerno veseli. Vina in cvrtja, potic in mesnin, vsega je bilo v izobilju.

»Sto let živim in sto let sem čakal na to progo, tovariši! Tiste črte so vlekli ‚ženirji' že za rajnke Avstro-Ogrske in v prejšnji Jugoslaviji. Vrag vedi, kdo vse je tu že risal načrte in nam obljubljal pred vsakimi volitvami tudi novo železnico. Na, zdaj so prišli naši fantje, pa jo imamo, to ljubo železnicol« se je ves raznežil stoletni Stefan Drčič, ki so ga z vozom pripeljali v Klanjec, ko je proga prišla do tja.

»Pijte, tovariši dragi, pijte, ker sem to dočakal! V Draše nisem utegnil, pa sem mislil: tudi k nam bo prišla železnica, pa jih počakam doma!« je pozdravil vojake iz enote podpolkovnika Kneza kmet s stoliterskim sodom vina malo pred Klanjcem.

Res, ljudje v sotelski dolini ne bodo pozabili vojakov, ki so jim v letu 1956 zgradili novo železniško progo. Ne bodo pozabili lepih kulturno-zabavnih večerov, ko so jim vojaki igrali, peli, nastopali, vrtili svoj kino, prirejali taborne ognje, skupno z ljudstvom slavili državne praznike. Pozabili jih ne bodo pionirji, s katerimi so se vojaki najprej sprijateljili. Kdor bo le mogel, bo šel jutri v Kumrovec, kjer bo po otvoritvi nove proge veliko slavje ljudstva in njegove armade.

Skromni so naši borci in težko zveš od njih, kaj vse so v preteklem poletju in jeseni naredili. In vendar vedo ljudje vzdolž Sotle: milijon in 790.000 delovnih ur, ki so jih za novo progo porabile inženirske enote JLA, je vrednih najmanj 75 milijonov dinarjev! K temu je treba prišteti seveda še delo vojakov železniških enot in pešcev, ki bodo danes in jutri zaključili zadnje priprave, da bo nova proga v soboto kakor nevesta ponudila roki Savskemu Marofu in Kumrovcu, Slovencem in Hrvatom z obeh bregov Sotle. Nova proga, železniške postaje in nove obnovljene ceste, reguliran spodnji tok Sotle, ki je prej vsako leto preplavljala sto in sto hektarov plodne zemlje, vse to bo za letošnji Dan armade podarila naša vojska svojemu ljudstvu.

Tri nove ceste

Konec novembra so bile izročene prometu tri nove ceste — troje novih del enot naše armade. Dograjena sta dva odseka v smeri Prizren — Tetovo oziroma Uroševac — Tetovo in krožna cesta okoli Beograda.

Novi prometni žili na jugu naše države, v skupni dolžini 81,5 km, sta neposredno povezali dve sosedni, zelo pomembni gospodarski pokrajini: Kosovsko-Metohijsko in Tetovsko, ki doslej takorekoč nista imeli tesnejšega medsebojnega stika ne vpliva.

Krožna cesta okoli Beograda, dolga 22,3 km, je velikega gospodarskega pomena, ker povezuje nekaj cest, ki se stikajo v Beogradu, hkrati pa povezuje Železnik, Rakovico in Vinčo.

Z zgraditvijo teh cest je armada tudi na letošnji rojstni dan svoje domovine izročila ljudstvu še tri spomenike; v njihove temelje je vložila veliko truda, toda z njimi si je pridobila odlične izkušnje, kajti te ceste so pomenile enotam naše armade ugodne poligone, na katerih so tako vojaki kot njihovi predstojniki obogatili svoje strokovno znanje.

TUDI MI SMO POMAGALI . . .

»... Proti železniški postaji se vije delovna četa Dolenjskega odreda. Pri Sotli se ustavimo, lopate zažvenketajo, krampi se zajedo v mehko ilovico in skale se vale raz nasip. Kolona se ustavi, traktor ne zmore ogromne teže... »Gurajl« vpije komandant. Poženemo se proti vozičkom, kite se napno kot strune, mišice drhte, kolesa zaškripljejo in mali vlak se premakne...«

Tako je poročal »KURIR«, glasilo Dolenjskega odreda na taborniškem pohodu v Kumrovec letos v avgustu. Tudi slovenski taborniki, med njimi Rod gorjanskih tabornikov iz Novega mesta, so dali za novo progo svoj prispevek. Armada — mladina — ljudstvo, to je v socialistični državi nerazdružljivo.

Pozdrav za Dan JLA in za krajevni praznik

Tovariš **Anton Lukek**, *V. p. 66336 iz Beograda, pošilja znancem, tovarišem in prijateljem iz Šentruperta na Dolenjskem lepe pozdrave k krajevnemu prazniku — 26. decembru, vsem dolenjskim fantom, ki so v vrstah JLA, pa lepe pozdrave in čestitke k 22. decembru — prazniku naše ljudske armade. Mladini domačega kraja želi, da bi še bolj učvrstila organizacijo LMS in da naj bo ponosna na velike praznike in spominske dneve slavne preteklosti.*

Božidar Jakac: KOMANDANT STANE

DOLENJSKI FANTJE POZDRAVLJAJO ZA DAN JLA

Mnogo mladincev pride vsako leto iz vseh krajev Jugoslavije v vrste JLA, da odslužijo vojaški rok. Tu se nauče mnogo koristnega za življenje, predvsem pa se usposobijo za branilce svobode naše domovine.

Letos je med drugimi prišel v našo enoto tudi Ivan Vidic iz okolice Novega mesta, ki je posebno vreden, da ga pohvalimo. Je miren, v uspehih pa najboljši med radiotelegrafisti naše enote. Vsak dah prebira v prostem času časopise, pripoveduje tovarišem o dogodkih doma in po svetu. Posebno vesel je novic o napredku in razvoju Novega mesta in drugih dolenjskih krajev, o čemer ga vsak teden sproti seznanja Dolenjski list.

Vsem dolenjskim fantom v garnizijah JLA po naši domovini želimo podpisani prijetno praznovanje 22. decembra — velikega dneva naše slavne ljudske armade, vse domače in prijatelje pa lepo pozdravljamo!

Tone Janc, Jože Zupančič, Franc Tekavčič, Milan Zorc, Ivan Vidic in Tone Mišmaš.

Povest o Miloradu Pejoviću

Milorad Pejović je vodnik JLA, Marsikomu, ki površno opazuje razmere v katerih živi, ni zameriti, če prisodi temu življenju précejšnjo mero enoličnosti.

Sosedje vedo, da je Milorad Pejović šolan sanitejec. Nikoli ne bodo pozabili tistega dne, ko je dvanajstletnemu navihancu Mihcu domala brez bolečin naravnal izpahnjeno nogo. Vsakokrat pa med smehom dodajo, kot značilnost, da Milorad potem ni šel z njimi na zasluženo vinsko okrepčilo v bližnjo gostilno. Sieherni med njimi je prepričan, da se za takšnim nornim početjem, kot je zavrnitev vabila na kozarček cvička, skriva edino le žena. Vsi namreč vedo, da žene po navadi ne razumejo lepote moških pogovorov za gostilniško mizo. In prav zato Miloradu Pejoviću ni nihče zameri., ker je vabilo zavrnil.

Sosedam je bila Miloradova žena Anica sorazmerno malo časa predmet razgovorov. Takoj ko so se priselili, so ji prisodile domišljavost, ker si ni poiskala nobene prijateljice. K temu moramo dodati še malce zavisti. Ta ni imela svoj izvor v osebi Anice Pejović, ki je bila drobne postave in neznatna ob čvrstem in v uniformi utesnjenem možu. Zavist je izhajala iz povsem materialnega vira.

Miloradu Pejoviću so dodelili dvosobno stanovanje v 2. nadstropju. Nad njim je stanovala s svojo družino gospa Arnič, žena strojevodje. Poudarimo naj, da je bila gospa Arnič (pa tudi njen mož) uverjena, da je ona najbolj upravičena do stanovanja v drugem nadstropju. Gospa Arnič je namreč živela v mestu že dolgo vrsto let. Njena trnjeva življenjska pot se je vila iz majhne, revne kmetije preko raznih zaposlitev in služb naravnost v sedanje stanovanje. Ker pa danes ni občutnejših razlik v najemninah med obema stanovanjema, je seveda napela vse sile. Imela je krepko postavo, številne znance in čvrste komolce. Toda zaman!

Med sosedami je potem nekaj časa krožila zlobna zgodba o Anici Jernačevi. Ime tistega zaselka, kjer je na koncu samevala njena rojstna bajtica, ni bilo izrečeno. Vedele pa so, da je bila Anica kajžarjeva hči in brez poklica. Sprva je bila pastirica, potem čisto navadna dekla. Kdo ve, kje jo je pobral ta Bosanec (kar naj bi bil Milorad)! Najglasnejša med njimi je vsekakor bila gospa Arničeva, ki je za razliko od ostalih trdila, da je v resnici ona pobrala njega,ko ni mogla dobiti nič boljšega, na primer obrtnika, železničarja, pismonošo, uslužbenca ali kogarkoli v civilu. Prevladovalo pa je mišljenje, da bosta Pejovičeva povsem uničila sicer lepo in niti ne tako staro stanovanje. Skratka, sosede so bile surove vse dotlej, dokler se ni zgodila tista nesreča z Mihcem. Lahko bi se vse drugače končalo, da se ni vmešal Milorad. Bil je uren kot blisk in takoj po nesreči je še nezavestnega paglavca odnesel kar v svoje stanovanje.

No, potem so možje smehljaje presojali njegovo zavrnitev vabila. Podražili so žene, kako lepo urejeno stanovanje ima Milorad. Seveda je kljub vsemu obveljalo soglasno mišljenje žena, da ima Anica zato urejeno stanovanje, ker ima šele enega otroka in je to šele jutro v njenem zakonu. Sicer pa se je pojavljal na obzorju čenč nov, zelo zanimiv primer. Gospa Arničeva je namreč (po nesreči) strgala smeti na oprano in obešeno perilo gospe Juvanove....

To se je zgodilo že pred leti. Gospa Arničeva in gospa Juvanova sta spet največji prijateljici. Nihče več ne omenja zgodbe Anice Pejović, rojene Jernač v nekem zaselku na

(Nadaljevanje na 4. strani)

BOLJŠI JE DIDITI

»‚Gosenice' uničujemo s protitankovskimi minami, ročnimi bombami ‚s svežnji ročnih bomb...«

»Tovariš kapetan, pri nas na vasi jih uničujemo mnogo bolj enostavno: zaprašimo jih z diditijem!...

„Doktore, ne šalji me kući!"

V neki garniziji letos jeseni. Pregledujem rekrute. Pred menoj se vrste mladi tovariši z juga, vseh poklicev in raznih narodnosti. Večini se pozna, da so prepotovali dolgo pot. Z nekaterimi se dobro razumem, za manjšine rabim tolmača. Odkrijem med njimi tudi take, ki zaradi bolezni ne smejo ostati v armadi. Delam hitro, fantov je precej.

Zdravniška komisija izloči tiste, ki morajo za nekaj let domov, da se pozdravijo. Nekateri sploh ne bodo mogli nikdar služiti vojske. Armada potrebuje le zdrave ljudi.

Vsak dan pregledujem v vojaški ambulanti bolnike. Bolezni ni veliko, gre bolj za značilne poškodbe in žulje od novih čevljev. Včasih imam malo več časa, pa se pogovorim z vojakom. Različne stvari. Opazujem jih. To mi pove mnogo več, kot besede.

Dva sta mi ostala posebno v spominu. Dovolite, da vam ju predstavim.

I

Prvi je Stojče. Visok, bled, pokašljuje. Nervozen je. Oči ima žametno črne, žive. Po poklicu avtomehanik. Ugotovim jetiko. Rentgen potrdi. Komisija ga določi za domov. Stojče ni zadovoljen, pride k meni ponovno in me prosi:

»Napravite, da se bom zdravil v JLA. Domov ne grem!«

»Ne gre, tovariš, pravila ne dovoljujejo«. Razložim mu, da v takem kolektivu kot je vojska, ne smemo dovoliti, da bi prišlo do okužbe še več vojakov. Da je zdravljenje, ki ga je potreben, tudi v civilu za njega zastonj, ker plača stroške njegova občina. Poskusim ga prepričati, da bolezen ni prehuda, da bo čez nekaj časa že sposoben za vsako delo. Stojče me posluša. Vidim, da je razdvojen. Njegove žametne oči sijejo otožno. Gre.

Naslednji dan se vrne. Vso noč je premišljeval o svoji bolezni in o tem, da bo šel domov. Ne more verjeti. Žalosten je, skoraj obupan. Kako ga bodo gledali tovariši doma, če se vrne. Sramota je, če nisi vojak. Kakšen državljan je, če ne služi vojske. Morda bi se le še nekaj uredilo, da bi ostal? Razgovarjava se ponovno pol ure. Ukaza ni mogoče spremeniti. Stojče je še bolj bled, prečuta noč ga je zdelala, tresejo se mu roke, ko odhaja v četo, gre z roko prek oči.

Preteče nekaj dni. Išče me nek civilist. Oblečen v častnika gasilcev. Stojčev oče. Ni prišel zato, da bi odpeljal sina domov, prišel je prosit, da ga obdržimo. Boji se, da si bo sin kaj naredil. Razložim mu ponovno vse od kraja. Govoriva dve uri. Komaj, komaj ga prepričam, da je tako bolje za sina. Razumen starejši človek je. Vendar pravi, da v njegovi družini še nihče ni bil poslan od vojakov domov. Vsi so bili dobri vojaki, zvesti domovini. Solze ima v očeh. Čez čas zvem, da je poskusil tudi pri komandantu. Vendar ni mogoče, predpisi so strogi. Vsi bi radi pomagali, toda Stojče je potreben zdravljenja, vojska pa ne more imeti v svoji sredi takih bolnikov.

Opoldne prideta oba. Stojče je že civilist. Prišla sta se zahvalit za trud. Vsem nam je težko. Vzdušje je neprijetno, nekaj vljudnih besed in se poslovimo. Stojče se ozre še enkrat in s solzami v očeh poprosi:

»Doktore, ne šalji me kući!«

Vse je zaman. Upam, da sta se vrnila domov brez težav in je Stojče v dobrih rokah. Čez nekaj let bo verjetno dober vojak.

II

Sukrija pride v ambulanto. Pripelje ga tovariš, sam bi sicer ne prišel. Ima močno ožuljene noge. Ko mu zdravim žulje, ga sprašujem. Doma je daleč, pase ovce, veliko jih je, seveda. Volkovi mu dedelajo skrbi. Huje je, če se jagnje ponesreči. Je sin planin, vajen narave in svobodnega zraka. Žulji, aj to, to je malenkost, če bi ga ne silili, se ne bi javil v ambulanto. Ni vajen čevljev. Še nikdar jih ni imel. Preprost je, sicer samo zdravje; fant, da je veselje. Zaupljiv. Vse okrog njega je novo, prepoln je vtisov, navdušen nad armado. »Ej, doktore, da bi bile tukaj še ovce! Bilo bi prelepo!«

Nekaj dni, da se mu pozdravijo žulji, ga pustim v ambulanti. Po viziti imam čas in ga grem malo pogledat.

»Kako ti je všeč v armadi?«

»O, doktore, bolje mi še ni bilo. Imam posteljo, imam obleko, imam čevlje, imam dobro hrano, red; tovariši so dobri, pomagamo si. Komandir je zelo dober človek. Kaj hočem še več?«

Sukrija je vesel fant. Rad zapoje. Pesmi ne razumem, melodija je otožna, polna hrepenenja po planinah, skalah in najbrže ovcah. Ovce, te mu manjkajo! Pa vendar je vesel, dobro mu je, še nikdar mu ni bilo tako. Tisti dve leti bo prestal brez vsakih težav. Ko se bo vrnil, bo drug človek. Imel bo širše obzorje, več znancev, več prijateljev. Z veseljem služi domovini, biti vojak je zanj ponos.

x x x

Razmišljam. Ti preprosti ljudje so polni nečesa, kar jih dviga visoko v etiki. Značajni so, trdni. Mladi so, izkušenj nimajo veliko. V armadi jih je pričakal nov svet, ki ga niso poznali. Moderna armada izobražuje vsestransko. Ko se bodo vračali domov z večjim znanjem, bodo spremenili razmere, v katerih žive. Na njih gradimo napredek domovine, odnosov z ljudmi, spreminjamo družbo. Razvoj je nezadržen. Pot v socializem se širi, zavzema večja območja. Kujemo bratstvo med narodi.

Dr. Božo Oblak

VZGOJA KADROV

»Kako ti razumeš usposabljanje kadrov v armadi?«

»Čuj, da ti pojasnim! Kdor vozi tank, bo lahko tudi traktor; inženirec bo lahko miner v kamnolomu; kdor je bil pa večkrat kaznovan s ‚požarstvom', bo prav gotovo dober nočni čuvaj.«

Iz krvi rdeče – zraste roža svobode

Boj v Jelenovem žlebu

Po celodnevni srditi borbi s fašisti se brigade pomikajo na nove položaje. Vzpenjamo se po dokaj lepi položasti gozdni cesti preko Velike gore proti Glažuti. Noč je že zadesti svetla, mesec je za oblaki in mi uživamo veličastvo gozdnih orjakov na levi in desni strani ceste. Divji kočevski in ribniški gozdovi napravljajo na partizane, večinoma Dolenjce in Belokranjce, najglobljí vtis.

Pred dnevi, ko smo korakali čez progo, sem videl kraj, kjer sem živel svojo mladost, kjer mi je ostal oče, za katerega ne vem, kako je z njim, ker je obdan z verigo srepo bolščečih oči, iz katerih sijeta strah in pozverinjenost. Hotel sem skočiti tja, stisniti roko očetu, prijateljem, pa me je v hipu prešinilo, kot da bi me te srepe oči nabodle na bodečo žico in bi mi rafali strojnic presekali telo. Srd me je stresel. Zagrabil sem čvrsteje puško, stisnil pest in korakal naprej v vrsti. Luči so počasi utonile.

Tudi sedaj, ko se še vzpenjamo, nam kličejo skozi lase verige luči, ki so kakor klic naših mest in trgov, naših domačih in dragih:

»Pridite! Rešite nas!«

Njih žareče verige nas opominjajo in vzpodbujajo.

Ko tako hodimo in ne smemo govoriti, mnogo razmišljamo.

Blagodejno vpliva tišina na naše živce in ušesa, v katerih odmeva še grom dnevne bitke.

S treh strani so poskušali, s pomočjo več baterij topov in minometalcev, tankov ter letal predreti naše položaje. Toda naskoki opijanjenih črnosrajčnikov so se razbili ob silovitem zaletu naših protinaskokov, ki so se spremenili v gonjenje sovražnika, ob belem dnevu, po ravnini, do Dolenje vasi in Ribnice. Nasmihajo se partizani, ko se spominjajo bežečih fašistov. V III. Cankarjevem bataljonu se pa orosi marsikateremu partizanu oko, ko se spomni, da so pustili svojega prijubljenega politkomisarja Radeta v mali zadolški kapelici.

Pot še se vedno dviga. »Lahko bi je bilo že konec«, modrujejo partizani. Tudi številne mule in konji, ki so težko naloženi, sopihajo.

Polagoma se dani. Na zadnjem koncu, tam zadaj, preko serpentin, je lepo videti skoraj vso razvito kolono.

»Ni vraga, da nas imajo marsikje od daleč za Italijane«, šine komandantu v glavo, ko se ozre po serpentinah in opazuje

»Večina partizanov je v italijanskih uniformah — italijanske mule, italijansko orožje italijanska oprema . . .«

V glavi se mu zvrste slike iz zadnjih bojev: Vivodina, Lovrič —Prekrižki, Sv. Križ, Prekrižje, Draganič, Metlika, Ambrus, Pleševica, Stari log in Ribniška dolina.

»Povsod so bili tepeni — in bodo šel« konča svoje razmišljanje.

Na vrhu smo. Velik dan je že. Sonce skuša predreti oblačni oklep, a mu ne uspe. Partizani začno po tiho govoriti. Noben izmed poveljnikov jih ne opomni s poveljem: »Tišina«! Saj smo sredi divjih gozdov. Tudi zveza v kolono ni več čvrsta. V tem je nekaka sproščenost, ki se rada pojavi po dolgih in utrudljivih nočnih pohodih. Saj se vendar odmikamo od sovražnikovih oporišč.

Malo za vrhom stoji velik lesen križ z italijanskim napisom. Tu je pokopanih 40 italijanskih vojakov divizije »Macerata«, ki so lansko jesen padli v bližnjem Jelenovem žlebu v boju s Tomšičevo brigado.

Polagoma uspe tudi soncu pokukati skozi oblake. Gremo proti Jelenovemu žlebu. Cesta je bolj odprta, ni senčnata, tako da sončni žarki kar prijetno božajo. Komandant brigade ukaže počitek. Z veseljem snamejo partizani nahrbtnike in zaboje s strojniško municijo ter se vsedejo kraj ceste. Harmonikar Cankarjeve brigade začne vleči na meh in partizani prepevajo.

Ogledniki gredo še malo naprej, do ovinka; za vsak primer. Ravno se mislijo tudi oni vsesti, ko nenadoma počijo streli. Mitraljezec in pomočnik omahneta. Ranjena sta! Oglasi se težka »breda«!

»To pa ni kar tako!« si mislijo ogledniki in se umaknejo v zaklone. Zadnja dva skočita k komandantu.

Slišali smo streljanje, vendar ga nihče ni vzel resno. Mislili smo, da se je spet puškoditraljezcu po nerodnosti sprožil mitraljez in smo ga že glasno in po tiho klell.

Komandant je že pri izvidnici. Novi streli padajo. Italijani so! Italijanska zaseda! Ob cesti, malo za ovinkom odkrijejo bunker s težko strojnico. Tudi s hriba na cesti zareglijajo strojnice.

»Aha, tudi tam stel« Nobenega razburjanja ni. Hladna mirna povelja.

»Pratež nazaj na varno! Z ranjenci nazaj! Prvi bataljon naprej! Puškomitraljezci naprej! Kurirji!«

Kurirji tekajo. Povelja se izvršujejo. Komandant operativne cone Milovan s pospešenimi koraki hiti naprej, tako da ga politkomisar Rudi komaj dohaja. Z globokim zaupanjem zrejo v Milovana partizani. Že neštetokrat je dokazal svojo veliko vojaško sposobnost.

»Fantje! Nekaj bo! Bo!« šepečejo med seboj partizani, ki stojé še vedno v vrsti, pripravljeni na vsako povelje.

Naglo pregleda komandant položaj, še bolj nagla so njegova odločna povelja.

»Cankarjeva brigada z dvema bataljonoma od spoda! Bataljon Gubčeve brigade naj takoj v teku po grebenu zasede višino in udari Italijanom v hrbet«!

Na lice mu leže zaskrbljenost. Kurirji tekajo. Bataljoni se naglo premikajo.

»Lahki minometalci naprej! Težke strojnice naprej!«

Tišina. Nobenega poka še ni. Gotovo se tudi Italijani razvijajo ali pa morda bežijo. Kdo bo bolj nagel?

Drugi bataljon Gubčeve brigade se skoraj v teku premika po grebenu, se razvija v strelce, z njim je tudi ena četa III. Cankarjevega bataljona. Na čelu bataljonska komanda s Perom, Tinčem, z načelnikom štaba Rajkom ter z namestnikom Lazarjem in Francijem.

Strojnice zareglijajo! Ni mogoče spoznati, koliko jih približno je. Menda kakih dvajset. Težke mine eksplodirajo!

»Hudiči! Težke metalce imajo« se pridušajo partizani.

Snopi mitraljezkih izstrelkov brišejo ves prostor. Ob skalah, po vejevju poka eksplozivna italijanska municija. A tudi partizanske puške in strojnice ne molčijo. Ne streljajo tako noro kakor italijanske, zato pa bolj temeljito. Ozemlje je za borbo odlično. Skalovito, razklano, razpokano, drevesnato in grmičasto.

Italijani prodirajo z veliko naglico proti vrhu. So že opazili drugi bataljon. Drugi bataljon se zažene in pred nosom Italijanom zasede višino. Besen ogenj sipajo Italijani proti vrhu. Drugi bataljon udari z desnim krilom Italijanom v bok. Čisto blizu Italijanom so, na deset metrov.

»Hura! Jurišl«, komandira Rajko; bataljon skoči in se požene na sovražnika. Naše bombe pokajo in trgajo Italijane. Še bolj ko našega orožja, se Italijani boje našega vpitja.

»Hura! Jurišl«, se razlega in odmeva po gozdovih. Italijanskih povelj sploh ni slišati.

»Hura! Jurišl«, se čuje iz strani Cankarjancev.

Prve mrtve in ranjene Italijane pregazimo. Italijani kričijo! Eni bežijo, drugi se trdovratno branijo.

»Skrij se Roman, ne hodi tja!«, kliče Rajko komandirju druge čete, ko vidi, da gre naravnost proti strojnici.

Roman pa samo zamahne z roko in skoči s skale. Pade. Padel je v svoj zadnji zakon.

»Naprej, tovariši!« odmeva povsod. Kakor risi se vržejo partizani na Italijane. Coban, obveščevalec Gubčeve brigade, ni mogel zdržati, da ne bi šel v borbo. Težka »breda« ga bode v oči. Tri metre od njega je. Štirje Italijani so poleg. Še streljajo. Oči se mu zasvetijo. Vrže bombo in skoči na »bredo«, drugi pa za njim. Je že pri njej. Italijani ležijo razmrcvarjeni okoli. »Bredo« obrnejo in že poka po Italijanih.

»Hura! Naprej! Desno krilo naprej! Poveži se s Cankarjevimi!«

Cankar tudi napada. Italijani so v nevarnem položaju. Naši imajo cesto in vrh. V sredi so oni. Obkoljeni so. Čvrst jeklen partizanski obroč jih je zgrabil za vrat in se vedno bolj oži.

»Koliko jih je!« se čudijo partizani. Italijani kar gomaze po tleh in za skalami. Naše mine zadevajo v polno.

»Naprej, tovariši!«, kličejo Pero, Tinč in vsi, ki so na čelu. Pritisk drugega bataljona postaja vedno močnejši in nevarnejši za Italijane. Italijanov se polasti panika. Delček za delčk-

(Nadaljevanje na 4. strani)

„Domobranci nikoli ne beže...“

V spomin na 15. obletnico ustanovitve naše ljudske vojske

Januarja 1945 je štirinajst dni padal sneg. Od 15. — 20. ga je bilo 80 cm in toplomer je kazal 15 stopinj pod ničlo — za Suho krajino precej huda zima. V tistih dneh ni bilo misliti, da bo prišlo do kakih večjih spopadov.

Naša vojska je takrat selila Hinjčane in Zvrčane zaradi prevelikih izdajstev. Belogardisti so hoteli to preprečiti, zato so iznenada zasedli vasi Gradenc, Veliko Lipje, Lešče in Polom, ki leži južno od Hinj. Imeli so partizane v kleščah in so mislili, da jim ne morejo uiti. V Gradencu so bili mnogi domači belogardisti, prav tako v Lipju in Laščah. Z njimi je bil tudi nemški trinog Schumacher. Slišal sem sam, kako so bili domačini navdušeni in kako so govorili, da domobranci nikoli ne beže. Zgodilo se je pa drugače.

19. januarja so prišli v Gradenc in zalotili dva partizana, ki so ju takoj zverinsko pobili. Drugi dan je prišla partizanska patrola devetih mož z Vrha v Gradenc, nevede, da sovražnik sedi v vasi. Belogardisti skočijo iz hiš in na mah jih sedem pobijejo, dva pa so ujeli živa. Kaj se je z njima zgodilo, mi ni znano. Mrtve so prav do golega slekli in jih pustili ležati do odhoda.

Bahali so se: »Tako bomo naredili z vsemi banditi! Niti eden nam ne bo ušel, saj imamo obkoljeno vso hinjsko faro«.

Ljudje so bili veseli nad tako hrabrostjo domačih klavcev, le eden je rekel, da prvi dobiček ne gre v mošnjiček. 21. zjutraj so snažili orožje, po kuhinjah pa so se cvrle in pekle vse dobrote, kar so jih premogle kmečke gospodinje. Če je prišel prosit partizan, ni dobil niti košček črnega kruha, da bi si utešil glad. Tiste dni je bilo pa vsega dovolj kot na najbogatejšem ženitovanju. Zraven tudi ni manjkalo alkoholnih pijač, saj so hodili pijani ko turški paše. »Jutri bo klanje, da svet še ni videl takega. Od Gradenca do Lašč bodo visela črева banditov!«

Noč od 19. na 20. januar je bila nemirna. Z Vrha je streljala v dolino brigada, vendar ni vedela za usodo devetih mož, ki so šli zjutraj v patrolo in se niso vrnili. Na severnem hribu Bačkenca je pa streljala Gubčeva. Belogardisti so se strahoma ozirali, kaj je, od kod streli... »Porka duš, da nismo obkoljeni...« V patrolo si niso upali poslati nobenega. Okrog 5. ure zjutraj so streli ponehali in belogardisti so se oddahnili, češ saj ne bo nič hudega. Zopet so začeli popivati in razgrajati.

21. januarja 1945 je bila nedelja. Sneg je prenehal padati, megla se je vlegla nad našo dolino tako, da nisi videl niti sto metrov daleč. V Gradencu je bilo nekoliko bolj mirno kot prejšnji dan, mogoče so jih bolele butice od preveč popitega alkohola.

V Lipju je pa bilo tisto dopoldne kot da se ženi sam Rupnik. Pili so, jedli, plesali, peli ter grozili banditom in njihovim družinam. Cvrlo in peklo se je tako, da je dišalo nekaj sto metrov daleč.

To je zadišalo tudi udarniškemu in jurišnemu bataljonu NOV, ki je taboril nekje v hribu pri Vinklu na kočevski strani. Prišlo je povelje: »Fantje, pojdimo pogledat, kakšno svatbo imajo v Lipju, bomo še mi malo zaplesali. Fantje so bili takoj nared in vsak je vzel tudi darilo za svate.

Darila za pijane svate

V visokem snegu so se priplazili prav do Velikega Lipja in se vrgli kot levi na obžrte, pijane in zaljubljene belogardiste. V istem hipu je začela goreti vas. To je bil ples, da malo takih. V trenutku se nihče ni mogel znajti, pokale so bombe in mitraljezi, noži, puškina kopita in jeklene pesti naših hrabrih borcev so naredile v pičli uri konec tem orgijam. Belogardistična svojat je bila uničena, 30 je bilo mrtvih, 37 ranjenih, med njimi 27 hudo. Takrat jo je izkupil tudi njihov verski »vodja«, izdajatec topliški kaplan. Kar je moglo, je ušlo, pustili so vso bojno opremo, 2 radijska aparata, veliko tobaka itd. Vsak je samo skrbel, da uide iz strašnega pekla.

Iz Gradenca se je videlo, da v Lipju gori, vendar se od belogardistov ni nihče upal tja pogledat, kaj se godi. Ob dveh prisopihajo prvi štirje laže ranjeni belogardisti in povedo, kaj je v Lipju. Za njimi so prišli še drugi, več so jih morali pa prinesti. Komandant da hitro postaviti sredi vasi težki »bacač« in začne v Lipje metati mine, ni pa vedel za razdaljo od tu do tam, kakor nobeden njihovih vojakov ne. Jaz sem bil ravno takrat njihov ujetnik in so me pozvali naj grem nad vas pogledat, če prav padajo mine. Pogledam in vidim, da mine padajo čisto prav, le malo preblizu. Če bi podaljšali smer za 100 m, bi zaprli pot našim iz vasi. Jaz sem rekel, naj cilja 200 m na desno in 50 m dalje. In tako so začele mine padati po polju proti Lopati in zaprle umik belogardistom. Naši pa so odnesli zdravo kožo in obilen plen.

Iz Gradenca so pobegnili še tisto noč vsi razočarani tisti, ki »nikoli niso bežali«.

J. Suhokranjčan

Pohvaljeni artileristi

Z lanskoletnih vojaških vaj v Kočevju

O tem se v enoti še vedno govori. O navzočnosti Vrhovnega komandanta na ostrostrelnih vojaških vajah, na področju Kočevja.

Telefonist Milorad Komatovič pripoveduje ob vsakem novem srečanju svoj doživljaj.

— Sedel sem v rovu, na opazovalnici komandanta divizije. Imel sem zvezo z baterijo, govoril sem. Nenadoma zaslišim glas:

»Kako je, tovariši?«

Pogledam: mimo opazovalnice gre Vrhovni komandant, oddaljen komaj dva koraka. Postavim se v »mirno«:

»Dobro, tovariš maršal!«

Moj tovariš na drugem koncu žice je slišal, da sem med razgovorom nenadoma nekaj rekel; vprašal me je, kaj se je zgodilo.

»Sedajle je mimo opazovalnice šel Vrhovni komandant!«

Novica je bliskovito odjeknila po položajih. Pomočniki pri havbicah so vedeli, da jih Vrhovni komandant opazuje; to je njihovemu delu dalo še večjo vnemo, povsod je zavladala izredna prizadevnost.

Topničarjev pomočnik Mile Malovič pravi za svojega topničarja Josipa Vincelja, da je bil zbran in samozavesten. Delal je hladnokrvno, očitno je pa hotel doseči najboljši rezultat, kar jih je kot topničar kdaj koli dosegel.

— Ko smo ustrelili prvič, pravi Mile Malovič, nismo ničesar videli zaradi dima, razen vrhove piketov. Mi svojih zadetkov ne moremo opazovati, predaleč so, zato smo nestrpno čakali glasove opazovalcev. Malo kasneje so sporočili: »Dobro je bilo!« Uničili smo cilje 11 in 16 in ustvarili nepremični zaporni ogenj »D«.

Cona varnosti za pešadijo na jurišnem položaju je bila normalna, običajna, vendar niti en pešak ni bil ranjen. Pešci so se prepričali o preciznosti artileristov. Mirno so se pripravljali za juriš, videč zanesljive zadetke svojih tovarišev pri topovih.

Pomočniki pri havbicah so pokazali spretnost in naglico, topničarji natančnost in zanesljivost.

Eden od topničarjev, Bratkmir Marković, je bil hkrati s pisarjem Lukičem na sprejemu, ki ga je maršal Tito priredil za udeležence vaj v Kočevju. Za oba je to bil dogodek, na katerem sta doživela najmočnejše vtise kar sta v armadi. Topničar Marković pravi:

—Lepo je bilo. Ko je tovariš Tito govoril, sem bil blizu njega. Sedel sem ob svojem komandantu baterije. Prizadeval sem si zapomniti vsako besedo, vendar potem tovarišem nisem znal dobro povedati vse, kar je tovariš Tito rekel. Jasno pa sem slišal, kako je pohvalil artileriste. In to je bilo najvažnejše. To je pri vseh zbudilo največji ponos.

— Ali si pisal domov?

— Nisem.

— Kako da ne!?

— Čez nekaj dni odidem na dopust pa jim bom povedal vse po vrsti. Ne znam napisati, kako se je vse to zgodilo, bolje jim bom povedal z besedami.

Artileristi so ponosni in veseli. Kako ne! To je velika stvar — slišati pohvalo Vrhovnega komandanta. Največ, kar vojak lahko doživi. **V. C.**

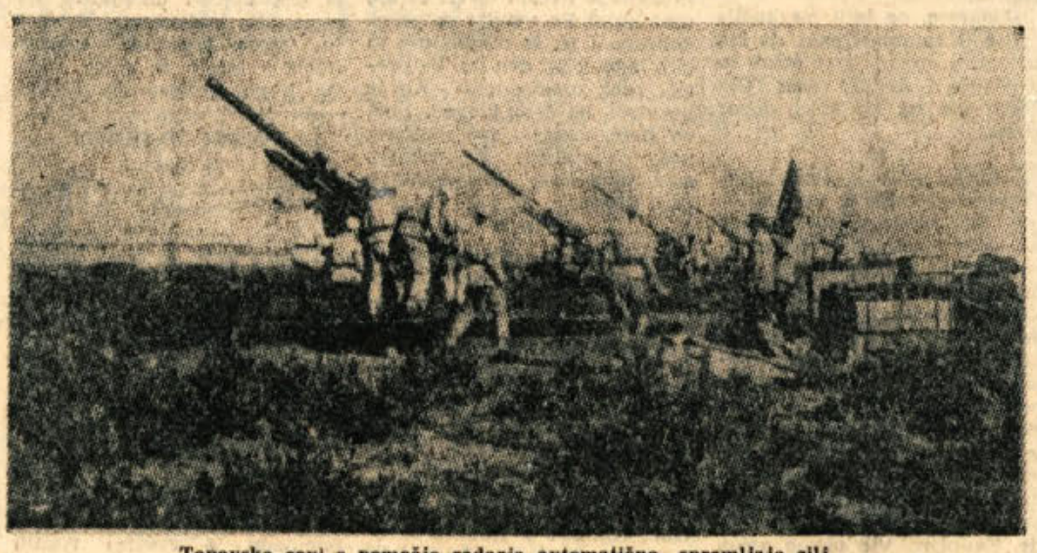

Topovske cevi s pomočjo radarja avtomatično spremljajo cilj

Povest o Miloradu Pejoviću

(Prenos s 3. strani)

Dolenjskem. Družina vodnika JLA Milorada Pejoviča je zavzela tisti položaj, ki z ničemer ne vznemirja enoličnega življenja soseske. In prav to je bil glavni vzrok za splošno oceno, da je Miloradovo življenje enolično.

Vsi vemo, da preživi Milorad dobršen del dneva v vojašnici. Vstane zgodaj in si sam pripravi zajtrk. Neopazno zapusti stanovanje, ko odide na delo. V lepem ali grdem vremenu. Včasih celo ob nedeljah in praznikih. Vedno pa ob prvem jutranjem svitu.

Milorad gre v službo z neko posebno hojo. Njegov korak je lahek, čeprav nosijo njegove noge telo, ki ima najmanj osemdeset kilogramov. Ker ni visok več kot sto osemdeset centimetrov, je v sivi uniformi nekako utesnjen. Vse na njem je napeto, polno. Celo vojaško pokrivalo čepi nekje višje kot bi smelo in očitno komaj krotí bujne kodre, ki krase okrogel in preprost obraz.

Milorad je v najlepših letih. Ima urejen dom in pomembno službo. V vojašnico odhaja veselo in željan dela.

Pred mnogimi leti je Milorad Pejović pasel ovce. Oblečen je bil v razcapano in pestro zmešnjavo cunj. Večinoma je bil bos. Spal je skupno z drobnico. Poznal je vse vrste gobazni. Bil je sirota od rojstva in nikoli ni imel prijateljev.

In danes? Vodnik JLA Milorad Pejović ima malo maturo in srednjo sanitetno šolo. Pot, po kateri se je Milorad preblijal, ni bila gladka in enostavna. Danes velja med seboj enakimi za priznanega strokovnjaka. Predava o higieni in kadar si le želi, opazuje bacile! Zato hrepeni po delu. Željan je stika z vojaki, z množico. To je cvet naroda. Ti mladiči so naš up in naša bodočnost. Milorad se zaveda, da pravzaprav mnogo dolguje domovini. Svoj dolg plačuje s svojim delom. Strogo je odrejeno s predpisi. V teh mejah živi človek Milorad. Ljubi svoje delo.

Gospa Arničeva prav dobro ve, kdaj se Milorad vrača domov. Takrat vključi Anica radio in po kuhinji se razlijejo popevke. Anica je še bolj drobna kot pred leti. Vsa nemirna hiti in se suče med mizo in štedilnikom. Potem pride on, njen in njihov Milorad. Vsa se izgublja v njegovem objemu. Njuni telesi prešine prijeten srh. Toda mali Mile je verjetno ljubosumen in Milorad ga mora dvigniti do stropa. Miletov vrisk prevpije veselo godbo in se prikrade skozi strop celo do gopse Arničeve. Vse je veselo in Milorad je vesel, ko se vrne iz sobe, kjer spita deklici, dvojčici.

Po koščku gre Anica v posteljo. Posledici prezgodnjega poroda dvojčic in njune poznejše bolezni sta stalna utrujenost in vrtoglavica. Toda resnici na ljubo povejmo, da Anica ne počiva nič prej kot zvečer, ko zaspi. Kajti sedaj se valja po njej veliki sebičnež mali Mile. Ves je njen in zvitež to v polni meri izkorišča.

Milorad ju opazuje skozi vrata kuhinje. S predpasnikom opasan stoji ob grmadi zamazane posode. Pomiva premišljeno in natančno. Dvojčici sta pravkar prebolevi krvavo črevesno bolezen. Bilo je hudo in Anica se še ni popravila od vsega prestalega.

Anica ni nikdar več povsem okrevala. Ostala je drobna in slabotna. Otroci pa, ko da bi ne bili njeni, so rastli v zdravju, da je bilo veselje. Milorad je vsak dan pomival posodo. V tem se je zelo izvežbal in postal pravi mojster v pomivanju. Ob posebnih priložnostih, Anica natančno ve kdaj in zakaj, svetuje Miloradu majhno razvedrilo. Tako srečujejo ljudje, predvsem v deževnih dneh, Milorada v gostilni »Pri Janezu«. Enakomerno, ne na dušek pije večji kozarec vina. Nikoli ne načne pogovora. Odgovarja sicer ljubeznivo vendar pa kratko. Plača vedno sam, brez opozorila. Največ po eni uri zapusti lokal, ne da bi pri tem vzbudil pozornost.

Poveljnik Miloradove enote je postal general Jovan Vojaković. Ni bil znan le kot odličen poveljnik v vojni, marveč tudi kot mož nenavadnih nagibov. Nič mu ni bilo, denimo, oponoči obiskati vojašnico št. X. Pot do nje je vodila preko Blatnega jezera, kakor so borci imenovali grozno blovnato brozgo, ki je segala do gležnjev. V prostih urah je rad igral šah, najrajše s preprostimi vojaki, čeprav je bil neredko poražen. Pripisovali so mu tudi navado, da skrit opazuje vsakodnevne vojaške vaje in potem neusmiljeno kritizira nepravilnosti. Celo to si je dovolil, da je prišel med novince, ko so čistili orožje, in jim osebno razkazoval bolj zapletene mehanizme orožij.

Bila je nedelja. Milorad Pejović je bil v službi do petih popoldne. Po kosilu je obiskal kuhinjo. In ker je nedelja nasploh dan počitka, so v kuhinji hiteli s pomivanjem posode. V svojem delu so bili močno izurjeni, pravi veterani. Za nas nestrokovnjake je bilo njih delo morda prehitro, vsekakor pa zelo učinkovito. Toda zanj? Za Milorada to sploh ni bilo očiščeno. Bil je neusmiljen in na pomivalce je zgrmelo neurje očitkov ob kopici naukov, kakšne resne posledice lahko rodi njihova malomarnost.... Nekdo mu je izza hrbta, od vrat, vpadel v besedo. Milorada je nekaj presunilo, bil je sam general Jovan Vojaković. Prvič je Milorad raportiral poveljniku, čigar ime je že med vojno vzbujalo spoštovanje pa tudi trepet. Pred njegovimi očmi so zaplesali rdeči in zlati našivi na generalovi uniformi. Roka mu je med pozdravom rahlo vztrepetala. Nenadoma je ujel generalove oči. Bile so bolj sive kot modre. Nekaj nenavadnega in toplega je sijalo iz njih, kar je Milorada mahoma pomirilo. Njegov raport je bil zbran in zgoščen.

General je odzdravil. Z laznim nasmehom, ko da se je spomnil ljubeče žene in toplega družinskega kroga, je mirno pritrdil Miloradovim besedam. Segel je po kupu umitega jedilnega pribora in povsem slučajno, vsaj Milorad je tako sodil, zagrabil veliko leseno žlico. Iz tiste znane rezi, kjer prehaja oblina v ročaj, je z zobotrebcem posnel majhno kroglico iz ostankov jedi in jo molče, toda s pomembnim pogledom pokazal nemalo presenečenemu, vendar pa strumnemu vojaku. Potem je general Jovan Vojaković osebno umil vilice, prav tako mojstrsko kot Milorad, ki je to delal sleherni dan. To je naredil molče, kot nekaj povsem vsakdanjega. Ljubeznivo se je nasmehnil veselemu in vprašujočemu Miloradovemu poglecu. Brez zadrege je prikimal. In ko je odhajal, je general Jovan Vojaković ponudil vodniku JLA Miloradu Pejoviču desnico....

Lojze Oblak

VSEM DOLENJSKIM FANTOM V VRSTAH JLA, VSEM AKTIVNIM IN REZERVNIM OFICIRJEM IN PODOFICIRJEM, NEKDANJIM PARTIZANSKIM BORCEM IN AKTIVISTOM ČESTITAMO K

DNEVU ARMADE

Dva aktivista – dva majorja JLA

Odbori Osvobodilne fronte so skrbeli na terenu tudi za odhod sposobnih ljudi v partizane. Prvi partizani so bili obenem najboljši člani OF. Iz vrst aktivistov OF so prihajali najboljši partizanski borci, iz teh pa so se razvili poznejši oficirji naše ljudske armade.

Tudi Jože in Rudi sta bila aktivista. Prvi član rajonskega odbora, drugi kurir, prvi pismonoša, drugi mizarski pomočnik, oba v Starem trgu ob Kolpi. V zgodnjih mesecih leta 1943, ko so partizanske brigade postajale čedalje močnejša oborožena pest in so zato sprejemale večje število novincev, sta tudi Jože in Rudi odšla v partizane. Seveda ne sama, še veliko drugih je šlo takrat, vendar vsak po lastni odločitvi, prostovoljno.

Oba sta bila dobra partizana, hitro sta napredovala in postala oficirja. Jože je bil že ob kapitulaciji Italije komisar brigade, ki je uspešno tolkla sovražnika v naši domovini, Rudi je pa bil prav tako viden funkcionar v partizanski enoti. V bojih na Primorskem je le po naključju odnesel glavo. Postal je delni invalid, vendar še naprej v vrstah vojaške enote, kjer je še danes kot major JLA. Tudi Jože je postal major, toda kmalu po vojni je podlegel ranam, ki jih je dobil v bitkah.

Podobno pot od aktivista in kurirja preko neštetih krvavih borb, trpljenja in brezprimernega junaštva je napravila večina oficirskega kadra naše armade. Zato pravimo, da je to ljudska armada, ker je zrasla iz ljudstva, med ljudstvom in za ljudstvo.

»USTREŽLJIVI« STOTNIK

V bojih na Karabegovcu 1942. leta so ozrenski partizani popolnoma potolkli Hadžikaduničevo ustaško četo. Po končani borbi je Spasoje Bijelić, borec Lipačke čete,

vstopil v klet bližnje hiše. V nji je našel sovražnikovega stotnika, ki je sedel ob zidu in se delal mrtvega, misleč, da se bo s tem nekako »izmazal«.

Spasoje ga je potresel za rame:

»Kaj počneš tukaj?

Stotnik, videč, da je odkrit, je vstal in odgovoril kakor v opravičilo:

»Vidite, čakam, da bi vam izročil orožje...«

Pohitite z vpisom v članstvo Prešernove družbe! Koledar za leto 1958, 3 leposlovne in 3 poučno praktične knjige lahko dobite za borih 500 din, če se vpišete v članstvo Prešernove družbe.

PRISEBNOST PUŠKOMITRALJEZCA PAKIČA

Ko je 2. bataljon Šumadijskega odreda počival v neki vasi, se je nenadoma približalo

taborišču šest nemških kamionov in en oklopni avto.

Nemce je prvi opazil partizan Dušan Pakič in se drzno sam spustil v boj. Pobil je 11 sovražnikov, 7 pa ranil.

(Prenos s 3. strani)

kom jih uničujejo. V onj jami jih ostane nekaj, za tistole skalo nekaj...

»Sem tovariši!« zakliče Jug, četni politkomisar, ki se je spustil sam v boj z desetimi Italijani.

»Sem, po strojnice!« Ko so planili tovariši po Italijanih je ležal Jug že mrtev poleg kupa Italijanov, ki jih je sam pobil; zraven njega sta ležali dve italijanski strojnici.

*

Tam v Ljubljani pa je zatrepetalo srce dvema bitjema v zlj slutnji: »Mama, kdaj pride atek?«

*

»Naprej! Hura!«, kličejo partizani, ko brez odmora bijejo in gonijo sovražnika.

Tudi Simonu, našemu operativnemu oficirju, ni dala žilica miru, da se ne bi spustil v borbo. Z italijanskim mitraljezcem se pogovarja. Italijan je na eni strani skale, on na drugi. Okoli njega že leži nekaj mrtvih Italijanov.

»E, tako se ne bova zmenila«, si misli, ko se Italijan dvigne, nagne preko skale ter nameri čeznjo mitraljez.

»Ti si pa od hudiča«! Ko je Italijan izstrelil ves saržer, takrat se je dvignil ter vrgel bombo. Razgovor je končan. Okoli njega se borijo Cankarjevi. Cvrato pritiskajo od spodaj in z levega krila. Komandir Oberstar je na čelu.

»Pok!« prevrnil je italijanskega oficirja.

»Tam je še eden!« kliče Maks ter se zažene proti njemu.

Še vedno reglijajo strojnice, vnes pokajo puške, eksplodirajo mine, bombe. Kričanje, tuljenje.

»Hura, naprej, tovariši! Po njih!«

Italijani se vrtijo ko v začaranem krogu. Okrog in okrog nobenega izhoda. Povsod zrejo smrti v oči. Pamet jih zapušča. Mitraljezci pozabljajo, da imajo strojnice v rokah, minometalci stoje sami med skalovjem, oficirji puščajo svoje čete, drug na drugega tulijo. Puške letijo proč, nahrbtniki, zaboji z municijo... V blaznem begu se spustijo Italijani po bregu navzdol, proti cesti. V dolino! Silni strojnični ogenj je že zdavnaj ponehal. Samo bombe pokajo in naše karabinke. Italijani skačejo preko skal, se spotikajo, padajo, se prekopicujejo Naši so jim na vratu.

Milovanu se jasni lice.

Na cesti čaka Cankar!

Ko čreda splašenih divjih koz skačejo Italijani v krdelih preko ceste. Oči so jim velike, iz njih sije groza in smrt. V ta krdela bije naš svinec.

Prav sredi ceste stoji brez zaklona Dragan, komandant Cankarjeve brigade in jih strela s karabinko, s pištolo. Z enim strelom padeta tudi po dva. Simon jih kosi s svojo brzostrelno puško. Ko mu je zmanjkalo municije, jih strelja s pištolo. Komandir Jure strelja, strelja do zadnjega naboja. Vse bombe je porabil. Z eno bombo jih je podrl pet... Naša strojnica na cesti ima zastoj. Škoda! Toda le zelo malemu številu se posreči srečno uiti v dolino, zakaj pod cesto je široko brezdo, kamor Italijani brezglavo drvijo, hoteč uiti gotovi smrti. Votlo odmevajo iz brezdna padajoča in odbijajoča se telesa.

Grozni kriki trgajo ozračje. Široko odprte oči, iz katerih bolišči smrt.

Italijani so popolnoma brezglavi. Deset jih stoji oboroženih pred enim našim puškarjem. Samo stojijo in boiščijo. Pok sproži njihove omrtvele ude. Nekaj jih strmoglavi v brezdno, nekaj jih pade, trem se posreči uiti v dolino. Samo ena misel živi v njih: »Ubežati! Ubežati!« Ozemlje je obupno za beg. Ogromne skale, jame, vrtače, jarki, drevje, goščavje. Vse se je zarotilo proti njim. Italijani padajo. Ranjeni tulijo. Nekateri cvilijo kakor ravnokar rojene mačke. Stokanje. Streli. Bombe! Na cesti in pod njo se valjajo in kupičijo italijanska trupla.

Še nove skupine preskakujejo cesto.

»Hej, koliko jih je! Saj jih je cel polk,« vzklikajo partizani.

»Daj ga!«

»Kar naprej!« vzklika Dragan. »Hura! Tovariši! Naprej, za njimi!«

Partizani so jim za petami. Preskakujejo kupe mrličev.

»Hej, Dragan, to ti je zmaga!« vzklika Rudi.

»Naprej tovariši, za njimi, gonite jih! Ne ustavljajte se!« ukazuje Milovan.

Partizani drvijo za njim v dolino. Kakor divja jaga. Pokanje se oddaljuje.

Polagoma se vračajo upehani borci. Obrazi jim žare, iz oči jim sije veselje. Vriski. Smeh. Še naši ranjenci, ki jih obvezujejo in nosijo, se smejejo in govorijo. Komandirja Jureta, ki je bil ranjen, podpirata dva njegova tovariša, da ne pade; on pa samo govori o boju... Rana je postranska zadeva...

»Veš, čez cesto je med drugim skočil oficir z brzostrelno puško. Meril sem samo nanj, na druge se sploh nisem oziral..., medtem ga je pa že nekdo drug položil...«

Šele sedaj, ko hodimo počasi po bojišču, majemo z glavami, kakor da ne bi hoteli verjeti, kaj smo napravili; šele sedaj vidimo vso kruto in krasno resničnost.

Krvavi, raztrgani Italijani. Mrtvi, negibni v vseh mogočih legah. Prestreljene čelade. Med njimi orožje, municija, oprema...

Partizani poskakujejo od veselja.

»Koliko težkih strojnic? Koliko mitraljezov? In koliko pušk...?«

»Težki minometalec!!« zavriska Ančka ter si oprta težko cev preko rame.

»Še eden!« vzklikne Ciril.

»Koliko municije? Koliko bomb! In težke mine! Joj, kako so težke,« vzklikajo.

»Jože, poglej, radiooddajne postaje...!«

Ves plen odnašajo na cesto, kjer so že celi kupi orožja in opreme. Tam na desni ženejo ujete Italijane. Roke držijo kvišku, kakor da bi si jih hoteli iztrgati iz ramen, dolgi plašči se jim opletajo, v soncu se bliščijo njihove čelade.

»Niente mi streljali! Niente gošpod...!« A vse nabojnjače imajo prazne.

Tu pa tam poči še kak strel.

»Koliko pa je mrtvih Italijanov?« sprašuje komisar Slobodana, ki je šel preštevat trupla.

»Okoli 150. Saj jih ni moči vseh prešteti, ko so tako razkropljeni po vsem hribu in dolini. Mnogo oficirjev je med njimi. V brezdnu jih mora biti tudi lepo število. Pri padlem komandantu sem našel važne dokumente. To je bil 122. pešadijski polk divizije »Macerata« s Kočevskega...«

»Ravno v Jelenov žleb je prišel in po njem zdrčal v brezdno smrti,« pripomni Veljko, »v Jelenovem žlebu ima divizija »Macerata« smolo.«

Po bojišču je še vedno kakor v mravljišču. Še vedno nosijo orožje in opremo. Na bojišču je smrt in življenje...

Na cesti štejejo orožje:

»Dva težka metalca min,« šteje komandant, »osem težkih strojnic.«

»Deset puškomitraljezov,« šteje politkomisar.

»Stodvajset pušk,« našteje intendant.

»Tovariši, dajte puške sem, da jih bomo vsaj prešteli,« ukazuje komisar partizanskim novincem, ki so si puške takoj obesili čez rame

»Koliko je min?«

»Kakih dvesto.«

»In municije?«

»Je ni mogoče prešteti. Jutri bomo prešteli natančno. Najmanj 25.000 kosov jo je...« meni politkomisar.

»Dobro nas zalagajo Italijani!« doda komandat.

*

Medtem je bilo že zdavnaj popoldne. Nobenega poka ni bilo čuti od nikoder. Še letal ni.

»Jih nismo imeli časa priklicati. Zadnji italijanski radiogram se je zglasil: »Naša kolona je obkoljena...« In potem nič več,« meni Veljko in pokaže radiogram.

Nihče ne občuti lakote in žeje. Zadovoljno ležijo partizani v soncu kakor martinčki in kakor da na svetu sploh ni fašistov.

Predolgo ne smemo počivati.

»Naprej!« ukaže komandant. Povelje gre skozi čete.

»Zbor!«

Brigadi se zvrstita in kreneta počasi naprej. Partizani so obloženi kakor mule. Po dva nahrbtnika pa še zaboj municije; marsikateri nosi v roki še mino. Če bi imeli danes še čelade, bi nas tudi od blizu imeli za italijansko vojsko. Skoro vsak ima italijansko uniformo.

»Ta kolona nam je hotela udariti v hrbet, ko bi se mi ša borili v robniški dolini,« pripoveduje Milovan Rudiju, »pa smo jih prehiteli. Še razvriti se niso utegnili.«

»To je doslej ena največjih zmag slovenskih partizanov,« meni Rudi.

»Mislim, da si bo gospod Gambara položil prst na čelo ter začel malo premišljevati o svojih »zmagah«, ki so ga v dveh mesecih veljale nad 1000 mož iz njegovih izbranih čet, tri težke minometalce, okoli 40 težkih in lahkih strojnic, nad 500 pušk, da ne govorim o ostalem. Moral bo priti do zaključka, da tako ne more iti naprej!« konča Milovan.

Ko tako stopamo in pazimo, da ne hodimo po truplih, ko se naši pogledi ustavljajo na teh ugaslih življenjih, se v nas zbudi človek. Pri nas nikoli ne ugasne človeško čustvo, tudi v najbolj divji in kruti borbi. Saj se borimo iz ljubezni do svojega naroda, iz ljubezni do vsega trpečega človeštva, za njegovo lepše življenje.

»Tudi za vas smo se borili, ko smo se borili proti vam, vi, mrtvi, neumni vojaki, ki ležite tu okoli. Za vas, za vašo domovino, za svobodno Italijo, za svobodni italijanski narod. O, da bi naša čustva raztrobentali po vsej Italiji, po vseh kasarnah, kakor bobnajo fašisti svoje lažnive puhle fraze, da bi se zbudila vidva, italijanski delavec in kmet v vojaški obleki, ter se dvignila v skupno borbo z nami proti fašizmu in da bi se vam, italijanskim materam, ki boste dobile žalostno vest, dvignila pest proti pravemu ubijalcu vaših sinov.

Pravi krivci — ne boste nam ušli. Proti vam se borimo. Današnje borbe so samo krčenje poti skozi vaše žive ovire do vas. Vaše žive ovire pa so začele misliti.

Smrt nikoli ne molči in grob ni nem.

*

Počno korakajo partizani po cesti preko bojišča. Medtem se je že zmračilo. Še vedno korakamo skozi gozdove. Skozi jase se nam svetleje svetijo luči zasužnjenih mest in vasi. Tako nam je, kakor da smo jim zrahljali verige, jih napol prepilili. Zdi se nam, kakor da nam kličejo:

»Bratje, sinovi, možje, tovariši, hvala vam!«

Mate

Tudi v Ziljah si žele napredka

Ziljе so vas ob Kolpi, nekako sredi med Preloko in Vinico. Z okoliškimi zaselki vred je tu okoli 60 domačij. Edina prometna zveza s svetom je poštni avtobus Črnomelj—Vinica—Preloka—Adlešiči—Črnomelj. Toda ta je vozil poleti, sedaj je prenehal. Ovira so ostri klanci na tej sploh dokaj ozki in slabi cesti. Š

Napredni duh je tudi v Ziljah dobil plodna tla. Ziljčani so v narodnoosvobodilni borbi aktivno sodelovali. Zato so tudi v Ziljah po vojni poiskali s starimi strankarskimi razprtijami, se dokaj enotno lotili odstranjevanja posledic vojne in začeli škrbeti za napredek.

Pred vojno so Ziljčani neštetokrat razpravljali o gradnji šole, saj so njihovi otroci hodili v pet kilometrov oddaljeno Preloko. Strankarske razprtije in stališče starokopitnih ljudi je doseglo, da je ostalo samo pri razpravah. Po vojni pa so se te naloge lotili složno. Ob pomoči okrajnega ljudskega odbora Črnomelj so pred leti zgradili šolo, ki je v ponos vseh prebivalcev. Za več kot 1.300.000 din so Ziljčani prispevali za svojo šolo z lesom, apnom, peskom, vožnjami in delom. Električne žice so po vojni dospele tudi do njihovih domačij. Tudi za elektrifikacijo so prebivalci precej prispevali.

Požari so kaj pogosti v teh vaseh, kjer je še veliko lesenih stavb. Skoraj vsako leto imajo v kraju kak večji požar. V takih primerih je težko, ker sta najbližnji gasilski društvi to je v Preloki in na Vinici oddaljeni več kot 5 km in še za hribom. Tudi cesta ni primerna, da bi po njej hitro prišla pomoč. Zato so se Ziljčani odločili, da ustanove lastno gasilsko društvo. Ustanovili so ga pred dobrim letom. Šteje 67 aktivnih in okoli 15 podpornih članov. Toda razen dobre volje, društvo nima ničesar. Radi bi čimprej kupili motorno brizgalno in nekaj cevi, vsaj za prvo silo. Za pomoč so se obrnili na okrajni ljudski odbor in upajo, da ne zastonj. Sami vsega ne zmorejo. Takoj nato bi se radi lotili gradnje gasilskega doma. Radi bi imeli prostor ne samo za gasilsko orodje, pač pa tudi za sestanke in prireditve ali z drugimi besedami, radi bi šli tudi glede splošnega izobraževanja in kulture vštric z ostalimi naprednimi kraji.

Seveda so tudi za gradnjo gasilskega doma pripravljeni sami prispevati lep delež. Ves les, pesek, apno, vsa težaška dela in še z vožnjami. Pomoč bi potrebovali za plačilo opeke, cementa in strokovnih del. Zaradi večje požarne varnosti bi morali v vaseh zgraditi vodne bazene. Tudi teh se bi lotili sami, če bi dobili cement in železo.

Končno teži Ziljčane še njihova cesta. Ne vsa, samo tisti hudi klanci, zaradi katerih je bilo že več prometnih nezgod in zaradi katerih ne more pozimi voziti avtobus. V glavnem sta to dva kratka, a zelo huda klanca. Oba je treba čimprej preložiti.

Zanimivo je, da so se Ziljčani glede pomoči za opremo gasilskega društva že večkrat obrnili na razne strani, toda vsakokrat zastonj. Niti odgovora niso dobili. Na razpis Okrajne gasilske zveze so prijavili dva mlada člana za gasilski strojniški tečaj. Niti obvestila jim niso, kaj se je pričel, kaj še da bi jih povabili ali vsaj pojasnili, zakaj ne.

To, vidite, so v Ziljah že dosegli, toliko so sami prispevali take želje pa imajo še. V svojem prizadevanju za napredek zaslužijo pomoč.

OBSEŽEN SPORED PROSLAV ZA DAN JLA V MIRNI PEČI

15-letnico ustanovitve JLA bomo slovesno proslavili tudi v Mirni peči. Rezervni oficirji in mladina so vzeli priprave v svoje roke. Jutri opoldne bodo v okrašeni dvorani zadružnega doma pripovedovali svoje spomine na leta borb rez. oficirji in borci NOB. Obe šoli bosta imeli prav tam slavnostno proslavo 22. decembra; pripravljen je pester in bogat spored. V nedeljo ob pol štirih popoldne pa bo akademija za odrasle. Obiskala nas bo vojaška godba iz Novega mesta, program proslave pa je zelo zanimiv.

Mladina se je vsa prenovljena lotila dela in ima zadnje dni prav plodne sestanke. Za 22. december in za silvestrovanje pripravlja kulturni spored, PD »Katja Rupena« pa pripravlja spevoburko »Postopačke«. O kmetijski-gospodarski šoli pa prihodnjič kaj več.

Delo šmarjeških gasilcev

O delu, načrtih in uspehih gasilcev v Šmarjeti je 9. decembra poročal na občnem zboru društva predsednik PGD Alojz Macedoni. Dejal je med drugim, da so letos precej naredili za dvig kadra, imeli so 18 mokrih in 12 suhih vaj, pri čemer je bila prva desetina najboljša. Za nočno vajo so se zbrali in bili na kraju požara 2 km od Šmarjete že v 19 minutah. S tekmovalnimi vajami oz. njihovo oceno v Novem mestu pa niso bili zadovoljni, ker šmarješka desetina ni bila pravilno ocenjena. Društvo je kupilo nov gasilski voz za 80 tisočakov, za prikolico pa so plačali 15.000 din. Vse dolgove za inventar so pokrili z dohodki uspelih prireditev.

V šmarješkem gasilskem domu so gasilci in KUD skupno obnovili prostore, tako da imajo zdaj tam oder in lepo dvorano. Gasilci in člani prosvetnega društva so pri tem prispevali precej prostovoljnih ur. ObLO Novo mesto pa 80.000 dinarjev. Manjka jim orodjarna, ki je zdaj še v dvorani. —Z dosedanjim upravnim odborom društva so člani zadovoljni, saj so bili vsi njegovi člani zares delavni in požrtvovalni. Ponovno je bil izvoljen za predsednika Alojz Macedoni, tajnik je Lojze Bevc, adjutant Tone Medja, poveljnik Medle Franc, namestnik poveljnika Jože Zoran, blagajnik pa Alojz Gorenc. V nadzornem odboru so: Jože Suhadolnik (najstarejši gasilec), Jože Grahut in Tone Barborič.

Poveljnik društva Franc Medle je opozoril med drugim, da so dimne naprave v nekaterih hišah slabe in da lahko pride do požara. Zato bo treba pregledati vse dimnike in pomanjkljivosti odpraviti. V Žalovičah bi kazalo ustanoviti novo gasilsko desetino, za katero se je že prijavilo 12 mladincev, kakor je poročal Miha Bregant.

Jože Jaklič

Mirna za Dan JLA in za novoletno jelko

Pred kratkim so se zbrali predstavniki vseh množičnih organizacij, da so se pomenili o delu v decembru. Udeležba je bila dobra, pogovor pa prav živahen. Za dan JLA bodo proslave na Mirni in v Šentrupertu; spored bosta pripravili obe šoli, borci NOB pa naj bi mladini pripovedovali spomine na leta borb. Pričakujejo tudi obisk potujočega kina z vojaškimi filmi.

Za novoletno jelko naj bi poskrbeli tudi starši, ne samo šola; na domu naj otrok začuti toplino družinskega praznika. Obe šoli se bosta potrudili, da bo veselje otrok kar največje, z darili pa bodo pomagala domača podjetja, čeprav tudi skromno.— Za uresničitev teh proslav so izvolili odbor iz predstavnikov organizacij.

Zadružnice v Birčni vasi

Pretekli teden je priredil Okrajni gospodinjski center enodnevni tečaj za žene zadružnice, na katerem so se prisotne seznanile, kako se predela svinjsko meso in kako pripravimo okusne koline.

Seminarja se je udeležilo 30 žena iz vasi na območju osnovne šole Birčna vas. Poučevala je tov. Malaskova. Tečaj je bil v osnovni šoli, upraviteljica pa je odstopila svojo kuhinjo, da so lahko pekle in kuhale po navodilih strokovne učiteljice

Žene so bile zadovoljne in so sklenile, da se bodo tudi v bodoče udeleževale takih in podobnih tečajev.

M.

Pohitite z vpisnino v članstvo Prešernove družbe. Ali ste že član Prešernove družbe?

Igre in tečaji v Semiču

Nov upravni odbor KUD »Jožeta Mihelčiča« je že začel delati. Na prvi seji je napravil načrt kulturnoprosvetnega dela v zimski sezoni. Predlagano in sprejeto je bilo, da bodo vzporedno študirali dve igri. Za proslavo 150-letnice Linhartovega rojstva bo uprizorjen »Veseli dan ali Matiček se ženi«, za Novoletno jelko pa bodo za otroke naštudirali »Kristalno čašo«. V načrtu je tudi uprizoritev igre »Pot do zločina«.«

V prostorih osnovne šole se je začel 3. decembra kuharski tečaj za dekleta in žene. Tečajnice bodo poleg teoretičnega znanja dobile praktično znanje iz kuhanja. Učiteljstvo bo skrbelo tudi za njihovo izobrazbo, saj bodo na tečaju tudi predavanja iz ustave in zunanje politike. Tečajnice se bodo seznanile tudi z zgodovinskimi spomeniki iz narodno osvobodilne borbe, ki jih je na našem območju dovolj.

P. M.

Želje Dobravcev

Na vzporednem griču stojita vasici Dol. in Gor. Dobravice, ki sta med NOB mnogo pretrpeli, saj je bilo 14 gospodarstev do tal požganih. Vasice so domala obnovljene, le nekaj skednjev je še treba postaviti. Tako se polagoma celijo rane, ki jih je naredil okupator. Zemlja je tukaj bolj pusta, puhlik in pa rdeča ilovica. Če je dež, človek ne more nikamor iz blata, če je pa mesec dni brez dežja, ljudem zmanjka pitne vode, ker imajo le nekateri vodnjake, vodo porabljajo pa vsi. Po vaseh so razne luže, v katere se ob deževnih dneh steka voda in gnojnica, to vodo uporabljajo za živino in prašiče in tudi za pranje perila.

Dobravčani so se borili še pred prvo svetovno vojno za pitno vodo. V vznožju pod gričem ob glavni poti je studenec v globini 9 metrov; če bi ta vedel govoriti, bi povedal lepo zgodovino. Kadar so bile kake državne ali občinske volitve, so ga strankarji uporabljali za agitacijo, da bi dobili čim več glasov

Dne 17. decembra 1956 so imeli na Dobravicah zelo dobro obiskan zbor volilcev. Med drugim so razpravljali, kako bi končno le dobili pitno vodo. Dobravško jamo bi radi naredili pristopnejšo in bolj higiensko urejeno. Tu se je pred leti ubil konj, pozneje pa še telica. Pa tudi za ljudi je pot tam zelo nevarna.

Ob pripravah za proslavo 10-letnice ustanovitve RKS v Gradacu so razpravljali tudi o ureditvi pitne vode v Beli krajini; na tem sestanku sta bila navzoča tudi tov. Jeras, predsednik RKS, in vodja higienskega zavoda LRS v Ljubljani dr. Ahčin. Bilo je veliko predlogov za ureditev pitne vode in sprejeli so sklep, da bo higienski zavod poslal komisijo, ki bo pregledala vse pereče točke. Res je bila komisija dvakrat v Beli krajini, obiskala je Stari trg, Vinico, Griblje in ostale kraje, le v Dobravice ni prišla.

Po združitvi občin je bil Metliki sestanek občinskega odbora Rdečega križa, katerega se je udeležila tudi tajnica okrajnega odbora RK Novo mesto. Na tem sestanku so spet obravnavali ureditev pitne vode na Dobravicah. Obljubljeno je bilo, da bo prišla pogledat komisija iz Novega mesta že decembra ali januarja, vendar jo še do danes ni bilo. Ponovno smo pisali v Novo mesto, toda zaman. To se nam zdi toliko bolj čudno, ker je komisija obiskala nekatere vasi, le v Dobravice je ni bilo.

Vaški odbor RK je večkrat razpravljal, kako stvar spraviti v tek. Ljudje so pripravljeni zastonj opraviti vsa težaška dela in prevoze, le strokovno pomoč in gradivo naj bi prispeval Higienski zavod.

Ker se sedaj sestavljajo načrti za prihodnje leto, se ponovno obračamo na Higienski zavod, da nam pošlje komisijo, ki bo na kraju proučila zadevo našega studenca. Tudi mi bi že radi pili dobro vodo.

J. POVŠE

Šmarjeta za 22. december — Dan JLA

Pripravljalni odbor množičnih organizacij v Šmarjeti bo priredil glavno proslavo Dneva JLA v soboto 22. decembra ob 11.30 uri v dvorani gasilskega doma. Po govoru bo pel mešani pevski zbor mladine, na vrsti je pa tudi več recitacij. V petek zvečer ob 18.30 bo brezplačna kino predstava dokumentarnih filmov iz prve in druge svetovne vojne.

Vabljeni!

Stopiče za Dan JLA

V proslavo Dneva naše vojske se tudi v Stopičah vestno pripravljamo; počastiti hočemo 15. obletnico ustanovitve armade osvoboditeljice, ne smemo pa tudi razočarati ljudi, ki bodo prišli na proslavo. Slovesnosti za 29. november se je udeležilo toliko ljudi, da niso mogli vsi ne v razred, ne na hodnik. Ponovno vidimo, kako nujno potrebna nam je dvorana. Veseli smo, da bo že letos v grobem dokončana. — S proslavo bomo počastili 22. december, pionirji pa bodo obiskali vojake v okolici Novega mesta in pisali spise o JLA. Kegljaško društvo je že organiziralo tekmovanje vseh krožkov.

Žlj.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: 21. do 24. XII. ameriški film »Ogoljena džungla«. Od 25. do 27. XII. ameriški barvni film »Fant iz Oklahome«.

DOM JLA — NOVO MESTO: od 22. do 25. XII. jugoslovanski film »Poslednji kolosek«. Od 26. do 28. XII. ameriški barvni film »Pariz, mesto zaljubljenih«.

KOČEVJE: od 21. do 23. XII. »Borba za lastnino«; 26. in 27. XII. nemški film »Leteči razred«.

ČRNOMELJ: 25. in 26. XII. ameriški film »14 ur«.

METLIKA: 22. in 23. XII. ameriški barvni film »Rapsodija«; 26. XII. ameriški film »Ona išče srečo«.

KOSTANJEVICA: 23. XII. ameriški barvni film »Poženi, Joe!«

ŠENTJERNEJ: 22. in 23. XII. ameriški film »Angel ali demon«.

TREBNJE: 22. in 23. XII. francoski barvni film »Alarm na Jugu«. Predstavi v nedeljo od 14. in 16. uri.

DOL. TOPLICE: 22. in 23. XII. ameriški barvni film »Rdeče nebo nad Montano«.

GRADAC: 22. in 23. XII. ameriški film »Sestrična Rahela«.

STRAŽA: 22. in 23. XII. nemški film »Gospodična Casanova«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

predvaja v počastitev 15-letnice JLA jugoslovanski film »Dokumenti časa«: v četrtek, 20. XII., ob 16. uri v Črmošnjicah, ob 19. uri v Gor. Suščah. V petek, 21. XII., ob 16. uri v Škocjanu, ob 19. uri v Šmarjeti. V soboto, 22. XII., ob 16. uri v Adlešičih, ob 19. uri v Radovici. V nedeljo, 23. XII., ob 11. uri na Trebelnem, ob 15. uri na Catežu in ob 19. uri v Dobrniču.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE V NOVEM MESTU

Nedelja, 23. XII., ob 10. uri: Staša Jelič »Rdeča kapica«. Vstopnina za otroke 10 din, za odrasle 20 din.

SEJEM V ŠKOCJANU

V Škocjanu bo živinski in kramarski sejm v torek, 18. decembra 1956. Kupci in prodajalci vabljeni!

OBVESTILO

Frizerski salon Adam v Novem mestu bo 31 decembra ves dan odprt, 1. in 2. januarja pa zaprt.

MALI OGLASI

PO UGODNI CENI PRODAM njivo ob državni cesti (v izmeri 85 arov), in vinograd (50 arov): Hrovat Alojz, Ratež.

PRODAM POSESTVO 14.32 ha, hišo z vsemi gospodarskimi poslopji in z inventarjem v prav dobrem stanju: Gačnik, Brod 24, Novo mesto.

PRODAM ogrodje za kavč. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM DVOSOBNO družinsko stanovanje v Videm-Krško za enakega ali enosobnega v Novem mestu. Vprašati na DOZ v Novem mestu.

ODDAM SOBO. Pismene ponudbe v upravo lista.

KDOR ŽELI ODGOVOR ali pojasnilo (naslov, druge podatke in pod.) iz objavljenih malih oglasov v Dolenjskem listu, naj priloži svojemu vprašanju dopisnico ali pa 20 din v znamkah, sicer na taka vprašanja ne bomo odgovarjali

Uprava lista

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

LENČKA LUDVIKA
iz Novega mesta

se najlepše zahvaljujemo primariju dr. Feliksu Koscu, ki se je trudil, da nam ga ohrani, bolniškemu osebju za požrtvovalno postrežbo in celotni sindikalni podružnici Splošne bolnišnice za vso pomoč, ki so nam jo nudili.

Družina Lenčkova

IZ MATIČNIH URADOV

NOVO MESTO

V času od 8. do 15. decembra je bilo rojenih 12 dečkov in 13 deklic.

Poročila sta se: Kumelj Franc, delavec iz Praproč, in Turk Marija, hči kmetovalca iz Malega Orehka.

Umrli so: Furman Antonija, družinska upokojenka, 72 let, z Loke, Jakofčič Jože, kmetovalec, 41 let, iz Cerkvišča, Mozetič Zofija, gospodinja, 89 let, iz Novega mesta.

GOTNA VAS

Umrl je Loik Anton, kmetovalec, 68 let, z Zajčjega vrha.

PREČNA

Umrl je Pavlin Matija, užitkar, 82 let, iz Češče vasi.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Gabrijel Marija iz Kočevja — deklico, Bohte Marija iz Vinje vasi — dečka in deklico, Kastelic Marija z Malega vrha — dečka, Golobič Cirila iz Vinomera — dečka, Puhar Pija iz Straže — deklico, Premrl Ana iz Šentruperta — dečka, Praznik Anica iz Grmovelj — dečka, Pekolj Angela iz Artmanje vasi — dečka, Majhen Ana iz Zaloke — deklico, Kravcar Filomena s Kamnega potoka — deklico, Sontak Rozalija iz Koprivnika — dečka, Rozman Marija z Malega vrha — deklico, Udovič Rozalija iz Poniker — dečka, Vardijan Ana iz Črnomlja — deklico, Udovič Angela iz Repč — dečka, Tiso Frančiška s Pristave — deklico, Adamovič Majda iz Novega mesta — deklico, Kramar Albina iz Mirne — dečka.

Kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Retarja Ignaca, posestnika s Trnovice, in njegovo ženo sta napadla na cesti ženin brat Martin Kastelic in sosed Albin Selan in ju s sekiro in lesenim kolom poškodovala. Vardijan Ivan, sin posestnika iz Pravutine, se je poparil z vrelo vodo po levi roki. Radkovič Ignac, delavec z Drče, je padel s kolesa in si poškodoval obraz. Verbič Marija, delavka iz Pavle vasi, je padla in si poškodovala levo roko.

Boltez Frančiški, ženi posestnika iz Gaberja, je padlo drevo na glavo, Strukelj Jože, šofer z Reke, je padel z avtomobila in si poškodoval prsni koš in desno koleno. Muren Jože, sin posestnika z Gor. Sel, je stopil v vrelo vodo in si opekel desno nogo. Avguštinu Dominiku, gozdnemu delavcu iz Podhoste, je na levo nogo padlo drevo. Katarinčič Zofija, posestnica iz Breznika, se je s srpom urezala v levo roko. Sebanc Franc, sin posestnika iz Bitne vasi, se je usekal s sekiro v levo koleno.

Po metliški občini

Metliška godba in pevci so v okviru metliškega občinskega praznika 28. novembra nastopili v Gradacu. Kljub temu, da mnogi Gradčani in okoličani niso pravočasno zvedeli za prireditev, se je prosvetna dvorana hitro napolnila. Tako godbeniki s kapelnikom Silvom Mihelčičem kot pevci pod vodstvom pevovodje Lojzeta Pahorja so poželi pri hvaležnem občinstvu mnogo priznanja.

*

Gospodinjski tečaj v Podzemlju, ki se je začel letos oktobra, se bliža kraju. Še do konca decembra bo 22 deklet poslušalo zanimiva predavanja dveh strok. učiteljic Okrajnega gospodinjskega centra iz Novega mesta in domačih učiteljev ter se hkrati usposabljalo v praktičnem delu.

Z novim letom se bo ta potujoči gospodinjski tečaj, ki razpolaga z vso opremo, preselil za tri mesece na Radovico, od aprila do konca junija, ko se za dekleta na vasi že začne poljsko delo, pa bo ta tečaj v Metliki. Tako na Radovici kot v Metliki je za tečaj že zdaj veliko zanimanje.

*

V torek 11. decembra je na metliški ljudski univerzi predaval kustos Narodnega muzeja v Ljubljani arheolog Vinko Šribar o prazgodovinskih prebivalcih Bele krajine in o letošnjih izkopavanjih ilirske gomile na Borštku v Metliki. Zanimivo predavanje je bilo ponazorjeno s skioptičnimi slikami

*

V Metliki bodo organizirali smučarski tečaj za mladince in pionirje. Do sedaj se je prijavilo že precej udeležencev, ki nestrpno čakajo novega snega. Tečaj bo dvakrat tedensko, vodil pa ga bo direktor tovarne BETI, znani športnik Dare Inkret.

*

V Metliki pripravljajo akademijo, s katero bodo počastili 15-letnico ustanovitve JLA, obenem pa bodo na pionirski prireditvi obiskali našo osnovnošolsko mladino in dijake raznj zaslužni borci, ki jim bodo pripovedovali svoje vojne doživljaje.

Društvo prijateljev mladine se vneto pripravlja na novoletno jelko. —r

Smrtna kazen za tatvine ljudskega premoženja

12. decembra je okrožno sodišče v Požarevcu obsodilo skupino bivših voditeljev in uslužbencev lesnega kombinata v Kučevem, ki so več kakor dve leti kradli in v tem času oškodovali splošno ljudsko premoženje za pribl. 7 milijonov din. Glavni obtoženec, Sredoje Danilović, glavni lesni manipulant, ki je sam ukradel nad 4.600.000 din, je bil obsojen na smrt z ustrelitvijo in zaplembo vsega premoženja. Ostali obtoženci so dobili od 2 do 11 let strogega zapora, nekaterim pa bo zaplenjeno tudi premoženje. Proces je trajal 25 dni, zaslišanih je pa bilo nad 500 prič. Š

IZPRED SODIŠČA

PRVA KAZEN GA NI IZPAMETOVALA

Silvo Sečen, bivši skladiščnik podjetja za popravilo železniških voz v Straži, je bil že letos aprila obsojen zaradi ponarejanja podpisa in ker je prodal podjetju svoj les pod drugim imenom. Takrat jo je poceni odnesel. Obsojen je bil le na 10 dni zapora in plačilo 20.000 din ter 2.000 din povprečnine.

Ta kazen pa nanj ni vzgojno vplivala. Že letos novembra je spet stal pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu zaradi podobnih, toda še težjih kaznivih dejanj.

Kot skladiščnik navedenega podjetja je letos 11. julija sklenil pogodbo s KZ Straža, da bo ta dobavila podjetju okoli 15 kubikov desk, z lesnim manipulantom zadruge pa se je posebej dogovoril, da bo zadruga dala samo polovico te količine desk, ostalo bo dobavil on sam, plačilo pa bo šlo preko zadruge. Zadruga je res dobavila polovico te količine, račun pa izstavila za vso količino, katero je podjetje zadrugi tudi plačalo. Sečen je za svojo količino desk, ki jih je obljubil dobaviti v sklopu te pogodbe, prejel 113.280 din, desk pa seveda ni dobavil. Sečen je tudi na prevzemni listini za les 12. 7. letos ponaredil podpis prevzemalca.

Za obe dejanji je bil Sečen obsojen na 8 mesecev in 15 dni strogega zapora. Sodba še ni pravomočna. Javni tožilec se je pritožil zaradi prenizke kazni za prvo dejanje. Čisto v redu pri navedeni kupčiji pa tudi ni bila vloga kmetijske zadruge, odnosno njenega manipulanta, čeprav ta ni bila pod obtožbo. Značilno je, da je Sečen po odpustu iz službe takoj dobil zaposlitev v Novem mestu.

KAKŠNE SO OBČINSKE CESTE

Nedavno sem se peljal s kolesom v Gor. Suhadol in še isti dan nazaj v Novo mesto. Občinska cesta od Brusnic do Suhadola je silno zanemarjena in neoskrbovana. Tako je ponekod kamenje, drugod blato, da se ti kolo na sredi ceste ustavi itd. Na tej cesti se pelješ komaj pol poti, pa še to slabo. In še nekaj! Med Dolnjim in Gornjim Suhadolom je na približno 1 km dolžine ob vsaki strani meja, zaraščena z vseh vrst robidovjem, ki ponekod sega do srede ceste in ga nihče ne obsekava. Če se s kolesom ne pelješ ravno po sredi ceste ali če koga srečaš, te robidovje opraska z obeh strani. Z avtomobilom se v to vas težko pride in vsak šofer se boji peljati tja.

Pred vojno je ta kos ceste občina razdelila med kmetovalce odnosno hišne posestnike; ti so morali vsak svoj odrejen del ceste čistiti in oskrbovati. Sedaj pa za cesto ne skrbijo ne vaščani ne občina in je vse skupaj zanemarjeno.

Človek se vpraša, ali tamkajšnji člani ObLO in družbene organizacije o tem kaj mislijo in razpravljajo? Ali bodo pustili, da se bo stanje še poslabšalo? Naj bi cesto uredili vsaj toliko, da bi do vasi lahko prišel vsaj rešilni avto, oziroma zdravnik. A. L.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Kegljanje na Dolenjskem

V zadnjem času je bilo v Novem mestu več kegljaških tekmovanj. Ženska reprezentanca Podzveze za Dolenjsko je sodelovala za prvenstvo LRS ženskih ekip ter dosegla tretje mesto. Najboljša kegljačica v Podzvezi je bila Anica Ljubi; podrla je v 100 lučajih mešano 327 kegljev. Sledita ji Marica Vogrine in Mira Lutman.

Kegljaški krožek Luknja je imel v gosteh kegljače iz Krmelja. To je bila povratna tekma. V Novem mestu so odigrali dve tekmi ter sta se obe končali z zmago Luknje: 332:308 in 346:319 podrtih kegljev. V Krmelju so obe srečanji dobili kegljači iz Krmelja. Predsednika krožkov sta sklenila, da bodo odigrali še eno tekmo, in to na nevtralnem kegljišču v Dol. Toplicah, kjer bo srečanje 23. decembra za proslavo Dneva JLA. Najboljši kegljač pri KK Luknji je bil Ivan Vencelj.

Na zadnjem treningu je Henrik Cigoj dosegel izredno lep rezultat. Podrl je 408 kegljev ter tako postavil na kegljišču Vrhovnik do sedaj najboljši rezultat in s tem tudi rekord kegljišča.

16. decembra je bila povratna tekma med člani upravnega odbora Podzveze za Dolenjsko ter člani upravnega odbora Kegljaškega društva Gorjanci. Prvo srečanje je bilo 13. decembra, kjer so zmagali kegljači odbora Gorjanci z 298:293 podrtih kegljev. Zadnje srečanje pa se je končalo z visoko zmago Podzveze s 313:263. Najboljši kegljač pri Podzvezi je bil Janez Grašič, pri Gorjancih pa Barbič.

Za proslavo Dneva JLA bo srečanje s kegljači JLA in KK Vseh devet. Tekma bo v nedeljo, 23. decembra, ob 10 dopoldne na kegljišču pri Vrhovniku.

M. B.

USPELO TEKMOVANJE V TREBNJEM

Stane Fink in A ekipa Novega mesta — okrajni brzopotezni prvak

Preteklo nedeljo se je v Trebnjem zbralo lepo število šahistov iz različnih krajev novomeškega okraja, da se pomerijo za prvenstvene naslove okrajnih moštvenih in posamičnih brzopoteznih prvakov. Prvenstva so se udeležile vse šahovske enote razen iz Črnomlja, katerim so okrajna prvenstva verjetno premalo in se sedaj udeležujejo samo tekmovanj v republiškem merilu. Ker so bili stroški udeležbe minimalni, ni opravičila in je zato njihovo postopek graje vreden.

Prirediteljі — ŠK Trebnje — so se jes potrudili, tako, da je prvenstvo teklo v najlepšem redu. Nastopilo je 8 ekip. Prvič so se na startu pojavili tudi novomeški gimnazijci, ki so pod vodstvom prof. Dobovška pripravili največje presenečenje. Vse do zadnjega kola so se borili za drugo mesto, poraz z B ekipo ŠD Novo mesto pa jih je potisnil na 3. mesto, ki je zanje vseeno lep uspeh. Nastopili so v postavi: Strmšek, prof. Dobovšek, Žgajnar, Potrč in Gabrijelčič.

Prvo mesto med ekipami so osvojili Novomeščani (A ekipa), ki je nastopila v postavi: Zabukovec, Šaranovič, Fink, Avsec in Habram. Iz petih dvobojev so nabrali 19 in pol točk. Presenetljivo se je odrezala tudi druga postava ŠD Novo mesto (Bartolj, Jenko, Mihelin, Udovčič in Mikec), ki je za prvo zaostala le za 4 točke, imela je pa spet 4 točke prednosti pred tretjeplasiranim ŠK »Stojan Puc« — gimnazija Novo mesto. Naslednja tri mesta so zavzeli ŠK Trebnje B, ŠK Trebnje A in Svoboda iz Straže. Ločila jih je razlika pol točke.

Takoj po prvenstvu ekip se je pričelo predtekmovanje posameznikov v štirih skupinah po 9 šahistov. V A skupini je brez poraza zmagal Bartolj pred Kregarjem (Svoboda), Cvarom (Trebnje), Šaranovičem, Udovčičem itd.

V B skupini sta si prvo mesto delila Barbič (Sv.) in Jenko (Nm.) naslednji dve mesti pa Ilc (Tr.) in Avsec (Nm.). Tudi v C skupini ni bilo pravega zmagovalca. Prva dva mesta sta delila kasnejši zmagovalec Fink in prof. Dobovšek, medtem ko sta naslednja dva mesta zasedla Mihelin in Pevec (Tr.). V zadnji C skupini je premočno zmagal Zabukovec pred Habramom (oba Nm.), Mrazkom in Strmškom.

V finalu je tekmovalo 14 najboljših iz predtekmovanj. Prvo mesto in naslov okrajnega prvaka za IV tromesečje 1956 je osvojil Stane Fink (Nm.) z 11 točkami. Fink dosedaj ni imel kakih posebno blestečih uspehov, čeprav je znan kot zelo dober brzopotezni igralec. Njegovi zmagi na brzoturnirju ŠD Novo mesto in sedaj na okrajnem prvenstvu kažeta, da prihaja v formo. Drugo mesto sta delila Šaranovič in Zabukovec (oba Nm.), ki sta v končnem obračunu nabrala točko manj kot Fink. Prejeli so diplome OSO Novo mesto in zelo lepe nagrade prirediteljev, ki so jih darovala trebanjska podjetja. Tudi naslednjih pet mest so zasedli Novomeščani: Avsec, Jenko, Bartolj, Habram in Mihelin. Sledili so Cvar in Mrazek (oba Trebnje), Kregar in Barbič (Straža), Ilc (Tr.) in Strmšek (gimn. Nm.).

V tolažilni skupini je med 14 udeleženci zmagal Udovčič (Nm.) s pol točke prednosti pred Kolencem in Janžekovičem (oba Trebnje), Godnjavcem, Ilcem ml., Stanjekovo (Straža), Pevcem (Tr.) itd.

Za zaključek še obvestilo. Zaradi tehničnih ovir je brzopotezno prvenstvo Dolenjske, ki bi moralo biti v nedeljo, 23. t. m. v Novem mestu preloženo na nedeljo 17. januarja 1957.

Začelo se je VII. prvenstvo Novega mesta

Pretekli teden se je začelo VII. individualno prvenstvo Novega mesta, na katerem sodeluje 14 šahistov, od tega 8 II. kategornikov, 5 III. kategornikov in eden četrtokategornik. Za igralne dneve so bili določeni torek, četrtek in petek, medtem ko bodo ob nedeljah in ponedeljkih dokončevali prekinjene in odložene partije. Na brzoturnirju udeležencev prvenstva je zmagal Fink s točko naskoka pred Koširjem. Sledili so Bojanič, Dokl, Jenko, Bartolj itd.

F. M.

Tri srebrne — lep uspeh naših na olimpiadi

Naši športniki so na olimpiadi v Melbournu častno zastopali Jugoslavijo. V težji disciplini, maratonskem teku, je naš Franjo Mihalić dosegel drugo mesto, takoj za Francozom Mimounom. Turnir v waterpolu nam je prinesel drugo srebrno medaljo, ko so naši odlični plavači z žogo premagali nevarne Ruse, izgubili pa z Madžari. Tretjo srebrno smo dobili v nogometu, kjer so nam zlato medaljo odnesli v surovi in nelepi igri Rusi. Naši so bili v vseh tekmovanjih zelo borbeni in so dosegli pravzaprav več, kot smo od njih pričakovali. Posebno se je med drugimi izkazal tudi Celjan Stanko Lorger, ki je postal 5. najboljši tekač na svetu v teku čez ovire.

Novice iz občine Straža-Toplice

NOVI MOST

Pred nedavnim smo že pisali o mostu čez Krko pri Dol. Polju, pri »Barbiču«, ki je bil že v zelo slabem stanju in v zadnjem času zaprt za vsak promet. Ker pa je most zelo potreben, je le uspelo dobiti sredstva za popravilo. Kljub narasli vodi in vremenskim neprilikam so sodelavci vztrajno delali. Tako bomo lahko kmalu zopet brez skrbi šli čez ta most. Največ zaslug za to popravilo ima ObLO, ki si je prizadeval, da most popravi.

PRIPRAVE NA ZIMSKO IZOBRAŽEVANJE

Na pobudo občinskega odbora SZDL, ki je tudi sestavil plan dela za zimsko izobraževanje delovnih ljudi, bo to zimo v občini Straža—Toplice vrsta predavanj in tečajev. Ker vlada veliko zanimanje za gospodinjske tečaje, bo v Straži in Toplicah trimesečni gospodinjski tečaj. V Dol. Toplicah so za ta tečaj vsi pogoji, saj so kuhinje kakor ostali učni prostori na razpolago in tudi učnega osebja ne bo manjkalo. Denar je zagotovljen pri občinskem odboru. Zelo dobro bi bilo, če bi pomagali pri tem tečaju tudi predavatelji okrajnega gospodinjskega centra v Novem mestu. Tako bi tečajnike seznanili z modernim gospodinjstvom, vkuhavanjem, vlaganjem, konzerviranjem itd. Dobro pa bi bilo obenem organizirati tudi krojne tečaje ali podobno.

NOVA POT

Kdor je hodil po poti proti Cviblam je bil posebno v slabem vremenu, zelo nejevoljen, ker je moral gaziti blato. Zato so se posebno prebivalci in lastniki hiš, ki stanujejo ob tej cesti zelo pritoževali in prosili, da se cesta popravi. Cesta je bila do kraja uničena, ko so tu polagali vodovodne cevi. Po dolgem čakanju in urgiranju je končno le uspelo dobiti sredstva za popravilo; tako je sedaj pot v glavnem popravljena in prebivalci zadovoljni.

TURISTIČNA TAKSA

Dol. Toplice so turistični kraj, v katerem se zbere veliko turistične takse, vendar tega denarja ni, oziroma ni porabljen za prave namene. V Toplicah imamo turistično društvo in bi bilo nujno, da le-to dobi ta sredstva. Saj je vendar že treba urediti spodnji park, postaviti klopi in mizice kot so bile včasih, dokončati razsvetljavo oz. jo v redu vzdrževati, poskrbeti pa tudi za olepševalna dela. Le tako bodo sredstva pravilno koriščena. Š. F.

Kulturnoprosvetna dejavnost v Beli krajini

Konec novembra je bila letna skupščina Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Črnomelj, kateri so prisostvovali delegati 18 kulturnoprosvetnih društev in Svobod iz črnomaljskega območja Bele krajine. Od gostov je bil navzoč predsednik občine Janez Žunič, pogrešali pa so predstavnika Sveta Svobod in prosvetnih društev okraja Novo mesto.

Poročilo o delu v pretekli poslovni dobi je imel predsednik Sveta Slavko Grahek. Nakazal je uspehe in neuspehe, delavnost in nedelavnost posameznih društev ter življenjsko zajel vse težkoče, s katerimi se bore posamezne skupine. Skoraj povsod je prav občutno pomanjkanje finančnih sredstev, kar je povsem razumljivo, saj je le par društev deležno pomoči naših podjetij, ostala pa so prepuščena sama sebi. Svet ni mogel pomagati z materialom ali denarjem, kajti OBLO Črnomelj ni mogel zadostiti niti skromnemu predračunu (247.000 din), ampak je dal le prispevek v znesku 10.000 din. Svet tudi še ni prejel vrnjenega denarja, katerega je ob priliki reorganizacije okrajev posodil okrajnemu svetu v Novem mestu.

Od vseh društev je v preteklem letu pokazala najbolj agilno in pestro dejavnost DPD Svoboda iz Kanižarice, ki je prejela za svoje uspehe veliko priznanje, in sicer »Trdinovo nagrado za leto 1956«. Vzgledno je tudi požrtvovalno in plodno delo igralskih družin Zilje in Talčji vrh, kateri sta dokazali, da je možno tudi v skromnih pogojih z veliko dobre volje marsikaj ustvariti. Kritika je pa veljala kulturnoprosvetnemu udejstvovanju v Črnomlju samem, kjer bi bilo mogoče dati veliko več.

Poseben problem pa predstavljajo kino podjetja v podeželskih krajih, deloma pa tudi v Črnomlju samem. Visoki režijski stroški, ki gredo v glavnem na račun visoke izposojevalnine za filme, krčijo število predvajanih filmov in vodijo podjetja v izgubo. Treba bo obstoječa kino podjetja, katerih nikakor ne moremo primerjati z onimi v večjih mestih, priključiti kulturnoprosvetnim društvom in jih tako razbremeniti obveznosti, kakršne imajo kot podjetja.

V priznanje za uspešno in požrtvovalno delo je svet podelil diplome naslednjim društvom: Svobodi — Kanižarica in KUD »Matej Bor« — Črnomelj ter igralskim družinam Zilje, Talčji vrh in »Miran Jarc« — Črnomelj. Od posameznikov pa so prejeli diplome ing. Branko Peternelj, Stane Žula, Rafko Stančič, Slavko Grahek, August Kravos, Franc Kolbezen in Milena Faleskini.

Zelo živahna in plodna razprava, v kateri je sodelovalo 12 delegatov, je nakazala novemu upravnemu odboru smernice za delo v novem poslovnem letu. Delegati so obsodili članek neodgovornega pisca, katerega je objavil »Dolenjski list« v zadevi delovanja KUD v Adlešičih. Tisto neupravičeno kritiko je napisal nerazgledan človek, kateri se ni poglobil v delovanje društva. Ne smemo mimo dejstva, da s takim pisanjem pisec podzavestno hromi delavoljnost aktivnih članov ali pa si zavestno prizadeva, da bi prenehalo sleherno napredno kulturnoprosvetno delo. Vsekakor je potrebno sproti presojati okolje, pogoje in težave, v katerih delujejo naša društva. Upoštevati moramo, da so odri skromni, da kulis primanjkuje, ni sposobnih kadrov za režijo in šminkanje, gostovanja so ob različnih vremenskih prilikah z lojtrskimi vozovi itd.

Novi upravni odbor bo moral iskati več pomoči pri okrajnem svetu tako glede finančnih kakor materialnih sredstev. Skupščina je ugotovila, da bi bilo umestneje, da bi ta okrajni forum nudil ona sredstva, ki so bila lani vložena za različna gostovanja, v eni ali drugi obliki podeželskim društvom. Med letnimi počitnicami naj bi se na področju Bele krajine organiziral tečaj o režiji, sceneriji in šminkanju.

Novoizvoljeni upravni odbor je tudi od vseh društev zahteval, da do 15. decembra sestavijo in predložé podrobne programe svojega delovanja v novi sezoni, kajti le tako bodo posamezni aktivi pravočasno in skrbno pripravili svoje nastope in prireditve. **Bp.**

Pogovor z naročniki »Dolenjskega lista«

„Saj nimate kritja...“

»Nimam denarja! Plačam pozneje! Počakajte, kam se vam tako mudi s to naročnino! Ne bodite nesramni s tem večnim terjanjem!« — tako in podobno se izgovarja še kakšnih 800 slabih plačnikov našega lista. Vsak teden pa moramo plačati tiskarni samo za tisk enkratne naklade Dolenjskega lista na 6 straneh približno 110.000 dinarjev (brez vseh ostalih stroškov, ki jih zahteva izdajanje časnika!).

»Plačal bom 480 dinarjev za prihodnje leto. Vem, da imate veliko dela z listom in še več stroškov, kritja pa prav gotovo ne s tem, kar plačamo. Radi beremo Dolenjski list, ker je domač in vsak teden toliko pove, vem pa tudi, da imate veliko slabih plačnikov...«

Tako nam je v petek dopoldne povedal tovariš **Anton Oven** iz Stranske vasi 11 pri Semiču, ko je prišel v upravo lista. Seveda je povedal čisto resnico: en izvod Dolenjskega lista nas stane 20 dinarjev, za 10 dinarjev ga pa prodamo. Redni naročniki ga dobe celo za 9,23 din, ker znaša letna naročnina namesto 520 din le 480 din. List je torej poceni. Da je Dolenjski potreben, nam pove njegova naklada: 11.300 izvodov ga tiskamo vsak teden in razpošljemo po naših krajih, k Dolenjcem po Sloveniji in v druge republike, nekaj čez 360 izvodov pa gre v roke dolenjskih izseljencev na skoraj vseh kontinentih sveta. Uredništvo se trudi, da bi bil list navzlic težavam, ki jih še vedno ima, pester in zanimiv za slehernega bralca. Čeprav ima že zdaj sorazmerno visoko naklado, število naročnikov zadnje tedne spet počasi narašča.

Hujše skrbi kakor uredništvo pa ima **uprava lista zaradi nekaterih slabih plačnikov.** Ko so poštarji pobirali zaostalo naročnino za drugo polletje 1956, so pri prenekateri hiši morali poslušati prav nevljudne izgovore posameznih naročnikov. Namesto da bi neredni plačnik hitro poravnal, kar dolguje za v redu prejete izvode časopisa, se je marsikdo grdo izvijal in otepal plačila. Posebno veliko je bilo takih izgovorov na **Trebelnem, Velikem Gabru, Brusnicah, Gabrju, Šmihelu pri Novem mestu, Podbočju in v Semiču.**

Ne bo držalo, če pravijo v hiši »ni denarja, plačam pozneje!«, ko pa lahko teh skromnih 240 dinarjev za polletno naročnino dobijo že s prodajo poldrugega ducata jajc ali česarkoli že, kar so pridelali. Kadar romajo litri vina na mizo, takrat ni škoda ne denarja ne zdravja! Ko gre za izobraževanje, pouk in zdravo zabavo družine, zlasti mladine in otrok, je pa v prenekaterem gospodinjstvu škoda slehernega krajcarja. To ni prav! Danes si ne moremo predstavljati gospodarstva, kjer ne bi imeli vsaj enega časopisa. Časniki, knjige, radio — to so danes tako potrebne stvari kot vsakdanji kruh. Vsaj domači časnik pa zmore tudi še tako skromna hiša, saj iz njega pravzaprav tudi največ izve, kar zanima človeka.

Deset dinarjev razlike mora pokriti naša uprava za vsak izvod Dolenjskeg alista, ki gre iz tiskarne v Ljubljani na pošto in v vaše roke. Okrajni ljudski odbor je za kritje izgube, ki jo časnik ima, letos prispeval 3 milijone dinarjev, približno polovico toliko pa skušamo zbrati z oglasi, reklamami in s prispevki v tiskovni sklad. Mar ni ob vsem tem več ko potrebno, da bi sleherni naročnik takoj plačal že tako nizko naročnino?

Premislite in nam ne delajte nepotrebnih stroškov, sebi pa jeze, če bo zaostanek izterjan preko sodišča. Vsak, ki nima plačane naročnine, tudi ni nezgodno zavarovan; to ugodnost uživajo samo tisti naši redni naročniki, ki imajo naročnino v redu poravnano. Prav zadnje mesece je bilo več primerov, ko so se ljudje ponesrečili, prišli ob roko ali nogo, pa ne bodo dobili nobene odškodnine, ker so bili z naročnino za Dolenjski list v zaostanku.

Če je skoraj 10.500 naročnikov v redu in pravočasno plačalo naročnino za leto 1956, naj to stori zdaj, tik pred koncem leta, še 800 zamudnikov! List dobivate za polovično ceno, zato poravnajte vsaj to, kar odpade na slehernega naročnika! Umazano je nekaj prejemati, kar si naročil, pa ostajati v dolgu! Ponekod je kriva tega malomarnost, drugje špekulacije, češ se bom že zmazal, naj pa list ustavijo ali podobno. Polovico vseh dohodkov, ki so potrebni za tiskanje lista, morajo zbrati naročniki sami; ljudska oblast in posamezni kolektivi pa prispevajo iz skupnih sredstev, kar še manjka, da ima lahko Dolenjska svoj pokrajinski časnik.

Pismo z Visa

Tudi mi, dolenjski fantje v enotah JLA na otoku Visu v Dalmaciji smo si že prve dni, kar smo prišli k vojakom, naročili naš Dolenjski list. Ko ga vsako soboto dobimo, preberemo z največjim veseljem vse novice iz domačih krajev. Zanimivi so dopisi dolenjskih fantov, ki se oglašajo v našem tedniku iz vseh krajev države. Dnevi v armadi nam hitro minevajo, čeprav smo se v začetku težko privadili.

Zdaj se pripravljamo na proslavo 15. obletnice ustanovitve JLA. Vsem članom Zveze borcev v domačih krajih in vsem znanim fantom Dolenjcem ob tem prazniku lepo voščimo z željo, da bi v letu 1957 dosegali še večje uspehe v vsem našem delu!

Domače in prijatelje pozdravljajo z voščili za novo leto dolenjski fantje, ki so pri vojakih na Visu:

Marin Krštinc *iz Dragomlje vasi,* **Frane Pirkovič** *iz Bereče vasi,* **Frano Oražem** *iz Ribnice na Dol. in* **Medmed Rizvič** *iz Ljubljane.*

Prof Gspan je predaval o Linhartu

12. decembra, ob 200-letnici začetnika slovenske dramatike in velikega zgodovinarja Antona Tomaža Linharta, je Ljudska univerza v Novem mestu priredila predavanje v njegovo počastitev. Povabila je znanega raziskovalca in poznavalca Linhartovega življenja in dela prof. Alfonza Gspana, znanstvenega sodelavca Slovenske akademije. Ugledni strokovnjak je izredno lepo, globoko in zanimivo orisal Linhartovo življenjsko pot, njegov velik pomen za slovensko zgodovino, kot zgodovinarja, in za slovensko dramatiko, saj je Linhart sploh začetnik naše dramatike; orisal je pa tudi širok okvir časa in evropskih dogajanj za Lihartove dobe. Predavanje prof. Gspana je bilo res lepa in dostojna počastitev Linhartovega jubileja v Novem mestu, v mestu, kjer je leta 1848 bila prvič javno uprizorjena neminljiva Linhartova veseloigra »Veseli dan ali Matiček se ženi«.

PRIPOMBA: Da, Novo mesto je Linhartovega Matička prvič uprizorilo. Na žalost pa moramo ugotoviti dvoje: prvič, da so današnji Novomeščani kulturno zelo leni in tudi kulturno nezavedni, sicer bi to predavanje v počastitev velikega moža naše kulture gotovo počastili s svojim obiskom. In druga pripomba: človek je vesel, ko vidi, kako je novomeško uslužbenstvo in uradništvo strašansko na široko razgledano, saj kaže, da ne potrebuje sploh nobene izobrazbe več in je že vse znanje pojedlo z največjo žlico. Ljudska univerza prireja predavanja zanje, misleč, da bodo za to hvaležni. In vendar: naj bo predavanje politično, kulturno, zgodovinsko, tehnično ali kakršno koli, ti ljudje se sploh ne pokažejo, dasi bi marsikdo tam pa tam ne samo potreboval, ampak tudi moral imeti kanec splošne izobrazbe več. O tej problematiki se bo treba še razpisati. Že sedaj pa se postavlja resno vprašanje: ali je vredno imeti ljudsko univerzo samo za dijake? Kajti v Novem mestu jo zadnje čase samo še dijaki »drže pokonci«, dijaki in nekaj ljudi iz prosvetnih vrst.

Dedek Mraz nas bo obiskal...

»Ah, ta dedek Mraz! Koliko časa ga že čakam, pa ga se vedno ni!« — tako mi je že nekajkrat potožila moja mala. Pa tudi ostali malčki iz Črnomlja in okolice so me že večkrat povprašali, kdaj bo prišel že dolgo in težko pričakovani dedek Mraz.

»Še nekaj dni — samo še nekaj dni bo treba počakati in dedek Mraz bo s polno in težko bisago na ramah obiskal tebe in ostale belokranjske otroke!« — tolažim njo in ostale.

Oni dan sem službeno odpotoval in pred odhodom sem prejel naslednje naročilo: »Očka! Ali boš na poti kaj srečal dedka Mraza? Naj nam vendar sporoči točen dan, kdaj bo prišel! Naroči mu prosim, naj mi prinese.....!«

Še isti dan ponoči sem se vračal. In na poti med Starimi žagami in Črmošnjicami se mi je pripetil nenavaden slučaj. Izvedel sem namreč novico, ki bo razveselila vse naše malčke med Gorjanci in Kolpo.

Cesto mi je namreč zastavila živahna, toda izredno pisana družbina: bili so medved, volk, lisica, zajec — ostalih dveh pa vsled teme nisem utegnil razločiti. Na čelu sprevoda je bil seveda medved, ki je iz nejevolje, ker sem jih zmotil na pohodu, prav neusmiljeno zabrundal. Ni mi preostalo drugega, kot da sem izstopil iz avtomobila in jim zagotovil, da se takoj oddaljim, samo naj mi dovolijo prost prehod. Na vprašanje, kaj prenašajo in s čem se mučijo, so mi jeli — v moje veliko začudenje — člani te družbine prav prijazno pripovedovati, da zbirajo material, ki ga potrebujejo za izdelavo vozila za svojega gospodarja — ne uganete za koga — ... za dedka Mraza! Zvitorepka mi je zaupala, da bo dedek Mraz zbral vsa darila na Mirni gori in da sedaj njegovo sivo glavo muči skrb, katero vozilo naj bi si pripravil za spust preko Semiča v Črnomelj ter ostala belokranjska naselja.

Da bi olajšal dedku obisk Bele krajine, sem zvitorepki ponudil moje posredovanje. Dogovorili smo se, da bom posredoval pri kanižarskih rudarjih, da bodo ti »zamazani podzemeljski krti« posodili dva kamiona, na katerih se bo dedek Mraz skupno z vsem spremstvom pripeljal z Mirne gore v Črnomelj. Pri tem so mi tudi naročili, naj belokranjskim otrokom sporočim, da bodo posojena kamiona palčki iz spremstva dedka Mraza prav lično okrasili in **da se bodo pripeljali v Črnomelj v soboto 29. decembra popoldne ob 13. uri. Vsi malčki iz Črnomlja naj se z mamicami ali brez njih zberejo ob napovedani uri na Trgu revolucije,** kajti tam jih bo pozdravil dedek Mraz z vso svojo družbino! Od tod boste krenili z njim v Prosvetni dom, kjer vas bo obvaroval.

Otroci, bodite točni! Da ne bo zamere, mora namreč dedek Mraz še isto popoldne obiskati tudi vaše sovrstnike v Kanižarici. Tja mora prispeti pravočasno, kajti v Kanižarici nimajo primernega prostora in **bo mladina težko pričakovala dedka kar na prostem v pravljično urejenem gozdičku okoli novoletne jelke.** Tamkaj otrokom sicer ne bo dolgočasno, saj bodo imeli na razpolago različna igrišča, toda prav nič ne vemo, če ne bo starka Zima ravno tedaj razprostrla svojega ledenega plašča.

Pozneje sem izvedel še to, da pripravljajo v Kanižarici dedku Mrazu zasedo. Rudarji so namreč navihani in ga bodo skušali na vsak način zadržati preko noči v svoji družčini, da ga bodo naslednji dan, **v nedeljo 30. decembra** prepeljali z darili **še na Sinji vrh.** Spotoma bo dedek obiskal tudi mladino v Stari lipi.

Torej, otroci, pripravite se na prihod vašega ljubljenega dedka Mraza!

Kaj pa **v Novem mestu?** O obisku dedka Mraza v središču Dolenjske bomo pisali danes teden, zato le dobro poglejte takrat Dolenjski list! Povsod drugje pa vam bodo tovarišice v šolah in mamice povedale, kje vse bo letos potoval naš dedek Mraz s svojimi palčki in vilami...

Očka

Letos kolektivno praznovanje novoletne jelke

Priprave za praznovanje novoletne jelke so v teku v vseh občinah, iz okraja pa te priprave usmerjajo in skrbe, da bo letošnje praznovanje zajelo res vse otroke.

Posebnost letošnjega slavja bo kolektivno praznovanje in množičnost. Ne sme biti v okraju otroka, ki ne bi bil deležen praznika najmlajših, tako pravijo na okrajnem odboru Društva prijateljev mladine. Posebni odbori za organizacijo praznovanja novoletne jelke zbirajo sredstva, kjer ni društev prijateljev mladine, kjer pa so, skrbe ona za priprave, seveda s sodelovanjem ostalih društev. Okrajni odbor bo s svojimi sredstvi, ki so sicer skromna, pomagal predvsem tam, kjer bo pomoč najbolj potrebna. Skrbi pa tudi zato, da bodo vsi otroci v okraju enako deležni obdarovanja. Predvsem bo letos praznovanje v obliki kulturnih prireditev in skupnih pogostitev vseh otrok določene okolice. Pri tem bodo upoštevani predšolski in šolski otroci. Želeti je, da pri tem čimveč sodelujejo tudi starši in tako pomagajo pripraviti otrokom čimveč veselja in razvedrila.

Dedek Mraz prihaja, omogočite mu, da bo obiskal slehernega otroka!

OKROGLE

BAHARIJA

»Moje posestvo je tako veliko, da si vi sploh ne morete zamisliti,« pravi neki farmer iz Texasa nekemu Berlinčanu. »Če se zjutraj vsedem v avto pa se vozim ves dan in vso noč in še naslednji — še vedno nisem na drugem koncu posestva.«

»Vem,« suho odgovori Berlinčan. »Jaz sem nekoč tudi imel tak avto...«

ZAČETEK JE TEŽAK

Novopečeni tat, kajpak brez »prakse«, je vso noč skušal, da bi ukradel kaj vrednega, vendar mu nikjer ni uspelo. Nazadnje zaide v neko kovačnico, tiplje v temi po železju in dotiplje nakovalo. »Vsak začetek je težak,« vzdihne in si naprti nakovalo na rame.

NAZORNI POUK

Prvo jutro po poroki mož potiho vstane, gre v kuhinjo in skuha kavo, pripravi kruh, marmelado, maslo, vse skupaj lepo razvrsti na pladenj, odnese v spalnico in s poljubom prebudi mlado ženico.

»Oh!« se začudi ona. »To je pa res tako lepo in prisrčno od tebe. Hvala ti za pozornost!«

»Kajne, dragica, lepo! Vidiš, tako želim, da mi poslej vsako jutro postrežeš ti!«

Najnovejša novomeška

»Madonca Tine, ti si pa zvit!«

»Res je, priznam, vendar še ne tako, kakor streha na novi stavbi okrajne zadružne zveze!«

Čestitamo!

Adlešički rojak Marko Rački, naš znani športnik, je pred kratkim opravil v Beogradu profesorski izpit. V službi je na Višji vojni akademiji pravtam. Prijatelji in znanci mu ob tej priložnosti čestitajo!

Dejavnost SVOBODE Bršljin

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Bršljin priredi nocoj, v četrtek 20. XII. ob 19. uri v zadružnem domu svečano AKADEMIJO v počastitev 15-obletnice JLA. Poleg Svobode sodeluje še folklorna sekcija in recitatorji novomeške gimnazije. Vstop je prost.

V nedeljo dne 23. XII. ob 14.30 uri pa bo Svoboda Bršljin priredila v Otočcu pri Novem mestu pevski koncert mešanega, moškega in ženskega zbora pod vodstvom tov. Jazbeca. Koncert je namenjen počastitvi dneva JLA.

Igro »Ugasle luči« režira tov. Bratož in bo uprizorjena do konca januarja.

Zamudnike torej zadnjikrat pozivamo, da store svojo dolžnost do lista in takoj poravnajo zaostalo naročnino.

Brez zamere, odkrita beseda pred koncem leta je bila potrebna!

Uprava Dolenjskega lista

Mladinci so začeli pred tednom z rednimi plesnimi vajami, katere vodi Peter Zajc. Plesne vaje obiskuje redno preko 50 mladincev in mladink. Združene so z raznimi predavanji in so vsak četrtek od 19.—21. ure v zadružnem domu.

Knjižnico smo pomnožili z novimi knjigami, število bralcev se je vidno povečalo. Do konca leta bomo prejeli večje število novih knjig, poslužujte se jih. Knjižnica je odprta vsak torek od 17.—19. ure.

Šahovska sekcija je 17. t. m. zborovala. Svoje članstvo je pomnožila največ iz vrst mladincev, ki redno igrajo v knjižnici. Verjetno bodo organizirali januarja šahovski turnir v Bršljinu.

Poleg tega se Svoboda vneto pripravlja na Dedka Mraza, ki bo 30. XII. ob 17. uri obdaroval svoje cicibančke v zadružnem domu, pripeljal pa se bo kakor lansko leto iz Novega mesta.

(U.)

21. Riki-tiki se je po tej zmagi valjal v prahu pod grmovjem, medtem ko je Tedyjev oče tolkel s palico po mrtvem Karaitu. »Le kaj je tega treba?« si je mislil Riki-tiki. »Saj sem vendarle že vse sam opravil.« Nato je pristopila k njemu še Tedyjeva mati, ga pobrala iz prahu in ga s solzami v očeh pobožala, češ da je Tedyja rešil gotove smrti. Riki-tiki vsega tega ni razumel, a mu je ves ta vrišč vendar prepravil precej veselja in zabave.

22. In ko je tisti večer stopal med visokimi kozarci na mizi, bi si bil lahko pošteno napolnil želodec z dobrimi jedmi, če ne bi moral venomer misliti na Naga in Nagaino. Prijetno mu je bilo, ko ga je Tedyjeva mati božala in ljubkovala in je posedal Tedyju na ramenih, vendar so se mu zdaj pa zdaj vendar zalile oči s krvjo in se je oglasil s svojim zategljim bojnim krikom: »Rik-tiki-tiki-ck!«

23. Tedy ga je po večerji odnesel na svojo posteljo in prosil starše, da bi smel ostati pri njem. Riki-tiki je bil predobro vzgojen, da bi grizel ali praskal otroka. Ko je pa Tedy zaspal, jo je mahnil na svoj ponočni obhod po hiši. Pri tem je naletel na Čučundro, moškatno podgano, ki se je plazila ob zidovju. Čučundra je majhna živalca, ki prejavka in prečivka vse noči, da bi se ojunačila in pohitela v sredo sobe, kamor pa nikoli ne pride.

24. »Nikar me ne ubij!« je prosila Čučundra skoraj jokaje. »Riki-tiki, ne ubij me!« — »Mar misliš, da ubijalec kač ubija tudi moškatne podgane?« je prezirljivo odvrnil Riki-tiki. »Kdor ubija kače, tega tudi kače ubijejo.« je rekla Čučundra še bolj žalostno. »Le kako naj bom brez skrbi, da me v tej temni noči Nag ne zamenja s teboj?« — »Prav nobene nevarnosti ni zate,« je odgovoril Riki-tiki, »Nag je na vrtu, tja pa ti tako nikoli ne boš šla.«